

18/1/2024

3100513 - LLB (Gen III) (75:25)

Paper / Subject Code: 66821 / Administrative Law

(2½ Hours)

Total Marks: 75

Q.No. 1: Answer any six in two sentences. कोणत्याही सहा चे दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (12)

1. Definition of Administrative Law by Ivor Jennings. Ivor Jennings प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या सांगा.
2. What are various sources of administrative law? प्रशासकीय कायद्याचे स्रोत सांगा.
3. Explain the writ of prohibition. प्रतिबंध हि रिट स्पष्ट करा.
4. Explain the Doctrine of Procedural Ultra vires. प्रोसिजरल अल्ट्रा व्ह्यारस स्पष्ट करा.
5. Explain the doctrine of estoppel. इस्टोपेल चे तत्व स्पष्ट करा.
6. State any two function of Parliamentary Committee. संसदीय समितीचे दोन कर्तव्य स्पष्ट करा.
7. State two function of civil service. नागरी सनदेचे दोन कर्तव्य स्पष्ट करा.
8. Define public servant under the Prevention of Corruption Act, 1988. भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदानुसार पब्लिक सर्व्हन्ट स्पष्ट करा.

Q.No.2: Write Short Notes on any two. कोणत्याही दोन वर थोडक्यात टिप लिहा. (12)

1. Parliamentary or Government Control over Public Corporation सार्वजनिक महामंडळावरील संसदेचे नियंत्रण
2. Ridge v/s Baldwin रिज विरुद्ध बाल्डविन
3. Red Light Theory of Administrative Law प्रशासकीय कायद्यामधील रेड थेयरी
4. Salient features of Lokpal and Lokayukta Act, 2013 लोकपाल आणि लोकायुक्त कायद्याचे वैशिष्ट्ये

Q.No.3:- Answer any two situational based questions. कोणत्याही दोन परिस्थितीजन्य प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (12)

1. A complaint was given by some girl students of a college that some boy's students of their college entered and misbehaved in the ladies hostel. The enquiry committee recorded their statement of the girl in the absence of the boys and expelled the boys from the college. महाविद्यालयातील काही विद्यार्थिनींनी तक्रार केली होती की, त्यांच्या महाविद्यालयातील काही मुलांनी महिला वसतिगृहात प्रवेश करून गैरवर्तन केले. चौकशी समितीने मुलांच्या गैरहजेरीत मुलींचा जबाब नोंदवून त्या मुलांना कॉलेजमधून निष्कासित केले.

- a. Is the decision of the committee valid? Give reason समितीचा निर्णय वैध आहे का? कारणे सांगा.
- b. Cite the relevant case law. संबंधित केस कायद्याचा संदर्भ द्या.

2. Dr. Boham, a doctor of Cambridge University was fined by the College of Physicians for practicing in the city of London without the license of the College. The statute under which the College acted provided that the fines should go half to the King and half to the College. कॉलेज ऑफ फिजिशियन्सने लंडन शहरात कॉलेजच्या परवान्याशिवाय प्रॅक्टिस केल्याबद्दल केंब्रिज विद्यापीठाचे डॉक्टर बोहम यांना दंड ठोठावला. कॉलेजने ज्या कायदानुसार कारवाई केली त्या कायद्यात दंड अर्धा राजा आणि अर्धा कॉलेजला जावा अशी तरतूद आहे.

45616

Page 1 of 2

011CD914A0BA5E6E2C37B1587DD21304

- a. Explain the principle involved in the above case. वरील प्रकरणात समाविष्ट असलेले तत्व स्पष्ट करा.
 - b. Explain the various kind of bias. विविध प्रकारचे पूर्वाग्रह स्पष्ट करा.
3. A statute enabled the Market Committees to retain the fee levied and collected by them from licenses in excess of the leviable amount if the burden of such fee was passed on by the licensees to purchasers. The validity of the said provision was challenged. एका कायद्याने बाजार समित्यांना आकारले जाणारे शुल्क आणि परवान्यांकडून वसूल केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त रक्कम, अशा शुल्काचा बोजा परवानाधारकांनी खरेदीदारांवर टाकला असेल तर राखून ठेवण्यास सूक्ष्म केले. या तरतुदीच्या वैधतेला आव्हान देण्यात आले होते.
- a. Cite the relevant case law. संबंधित केस कायद्याचा संदर्भ द्या.
 - b. Explain Doctrine of unjust enrichment. अन्यायकारक संवर्धनाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
4. 'Berry' developer and builder had an agreement with Government and Metropolitan Development Authority under which developer was allowed to develop certain acres of land to construct affordable houses for middle class people in Delhi city and hand over part of them to the State Government. But it was found that Mr. Berry had built palaces for those who can afford Bentley and Mercedes (rich people). 'बेरी' विकासक आणि बिल्डर यांचा सरकार आणि महानगर विकास प्राधिकरणाशी करार झाला होता ज्याअंतर्गत विकासकाला दिल्ली शहरातील मध्यमवर्गीय लोकांसाठी परवडणारी घरे बांधण्यासाठी काही एकर जमीन विकसित करण्याची परवानगी देण्यात आली होती आणि ती बांधून राज्य सरकारकडे सुपूर्द केला होता. पण असे आढळून आले की मिस्टर बेरीने बेटले आणि मर्सिडीज (श्रीमंत लोक) परवडणाऱ्यांसाठी बंगले बांधले आहेत.
- a. Is this act of the builder liable to be challenged in High Court or Supreme Court under PIL and what type of writ can be issued? बिल्डरच्या विरोधात जण हित याचिकेद्वारे उच्च न्यायालयात किंवा सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान दिले जाऊ शकते आणि कोणत्या प्रकारचे रिट जारी केले जाऊ शकते?
 - b. Explain the concept of Public Interest Litigation? जनहित याचिका ही संकल्पना स्पष्ट करा.

Q. No.4: Answer any three in detail. कोणत्याही तीन चे सविस्तर उत्तरे लिहा. (39)

1. Discuss the nature, scope and reasons for the growth of administrative law. प्रशासकीय कायद्याच्या स्वरूप, व्याप्ती आणि वाढीचे कारणे यांची चर्चा करा.
2. Explain the concept of delegated legislation and Constitutional Validity of Delegated Legislation with relevant case laws. संबंधित केस कायद्यांसह प्रत्ययोजित कायद्याची संकल्पना आणि प्रत्ययोजित कायद्याची घटनात्मक वैधता स्पष्ट करा.
3. What are the advantages and disadvantages of tribunals and explain the salient Features of Tribunal Reforms Act, 2021? न्यायाधिकरणाचे फायदे आणि तोटे काय आहेत आणि न्यायाधिकरण सुधारणा कायदा, २०२१ ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
4. Explain the concept of corporation. Discuss its characteristic and classification. महामंडळ ही संकल्पना स्पष्ट करा. महामंडळाचे त्याची वैशिष्ट्ये आणि वर्गीकरण चर्चा करा.
5. Explain the concept of sovereign immunity in the light of Vidhyawati v/s State of Rajasthan case. विद्यावती विरुद्ध राजस्थान प्रकरणामधील समाविष्ट सार्वभौम प्रतिकारशक्तीची संकल्पना स्पष्ट करा.

Time: 2 Hrs

LLB Sem - III

Q. No.1: Answer in two sentence (Any Six)

(12 Marks)

1. Define Administrative law.
2. Define Corporation.
3. What is irrelevant consideration?
4. State any two differences between tribunal and court.
5. State the difference between delay and laches.
6. What does mean by acting under dictation?
7. State the importance of conditional legislation.
8. Define ombudsman.
9. What is bias?
10. What does mean by speaking order.

Q. No. 2: Write short notes on any two

(12 Marks)

1. Reserve Bank of India
2. Droit Administratif
3. Separation of Power
4. Rule of law

Q. No.3. Answer the situational based questions

(12 Marks)

1) Five students were guilty of gross violence against some girl students which called for immediate action as it created tension in University campus. In spite of authority trying to serve notice to the students in question it could not be served on them because they had absconded. University suspend all of them in their absence.

- a. Whether any principle of law violated here? Explain.
- b. Explain whether order against students is justified.

2) Section 144 of Criminal Procedure Code gives power to the executive to impose restriction on the freedom of speech and expression. This power was challenged before the Court.

- a. Whether freedom of speech and expression can be restricted? State the reason.
- b. On what ground such power can be exercised?

3) Anantlal approaches the High court under Article 226 of the Constitution of India and thereby complaining of violation of Arts.14 and 16, eight years after the impugned government action.

- a. Whether the law of limitation is applicable to Article 226? Explain those limitation if any.
- b. Can Court refuse to entertain such petition? Explain.

4) The Director of Enforcement, foreign exchange, by an ex-parte order imposes a fine on petitioner and directs him to pay the fine within 45 days. On failing fine, criminal prosecution initiated against him. The petitioner denied any communication of order.

- a) Is it necessary to communicate the order? Why
- b) What can be the consequences of non –communication of order.

Q. No.4: Answer any two in detail

(24 Marks)

- 1) Discuss the different reasons of growth of Administrative law.
- 2) Explain the delegated legislation? What role it plays in welfare State?
- 3) Explain the importance of *Principle of natural justice* in Administrative law.
- 4) How judiciary control the administrative action through writs.

12105

वेळ: २ तास

गुण : ६०

प्रश्न क्र. १: दोन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा)

(१२ गुण)

- १) प्रशासकीय कायदा स्पष्ट करा.
- २) महामंडळ म्हणजे काय?
- ३) अप्रसंगोचित विचार म्हणजे काय?
- ४) न्यायप्राधिकरण आणि न्यायालय यातील फरक सांगा.
- ५) दिरंगाई आणि ल्याचेस मधील फरक सांगा.
- ६) आदेशाप्रमाणे काम करणे म्हणजे काय?
- ७) सशर्त कायद्याचे महत्व सांगा.
- ८) लोकपाल म्हणजे काय?
- ९) पूर्वग्रह म्हणजे काय?
- १०) सकारण आदेश म्हणजे काय?

प्रश्न क्र.२: थोडक्यात टीपा लिहा

(२० गुण)

- १) भारतीय रिसर्व बँक
- २) ड्रॉईंग ऍडमिनीस्ट्रेटिप्फ
- ३) सत्ता विभाजनाचे सिद्धांत
- ४) कायद्याचे राज्य

प्रश्न क्र.३:- परिस्थिती जन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा. कोणतेही दोन

(१२ गुण)

१. पाच पुरुष विद्यार्थ्यांनी काही विद्यार्थिनींविरुद्धात गंभीर अपकृत्यामध्ये शामिल असल्याने विद्यापीठ परिसरात तणाव निर्माण झाल्यामुळे त्वरित कारवाई करणे आवश्यक होते. अधिकाऱ्यांनी संबंधित विद्यार्थ्यांना नोटीस बजावण्याचा प्रयत्न केला परंतु त्यांना नोटीस बजावता आली नाही कारण ते फरार झाले होते. विद्यापीठाने या सर्वांना त्यांच्या अनुपस्थितीत निलंबित केले.

अ. कायद्याच्या कोणत्या तत्वाचे उल्लंघन झाले आहे? स्पष्ट करा.

ब. विद्यार्थ्यांवरील आदेश न्याय्य आहे का? स्पष्ट करा.

२. फौजदारी प्रक्रिया संहितेचे कलम १४४ प्रशासनाला भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर निर्बंध घालण्याचा अधिकार देते. या अधिकाराला न्यायालयासमोर आव्हान देण्यात आले.

अ. भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर अंकुश ठेवता येईल का? कारण सांगा.

ब. अशा अधिकारांचा वापर कोणत्या आधारावर केला जाऊ शकतो?

३. अनंतलाल यांनी भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २२६ अन्वये उच्च न्यायालयात धाव घेतली आणि त्याद्वारे अनुच्छेद १४ आणि १६ चे उल्लंघन झाल्याची तक्रार केली. सदर उल्लंघन हे आठ वर्षांपूर्वी घडले होते असे याचिकाकर्त्याचे म्हणणे आहे.

अ. कालमर्यादेचा कायदा हा अनुच्छेद २२६ यास लागू होतो का? होत असल्यास कालमर्यादा सांगा.

ब. अशी याचिका स्वीकारण्यास न्यायालय नकार देऊ शकते का? स्पष्ट करा.

४. निबंधक, अंमलबजावणी विभाग, विदेशी मुद्रा यांनी एक तर्फी आदेश पारित करून याचिकाकर्त्यास दंड भरण्याचा आदेश दिला. सदर दंड हा ४५ दिवसात भरण्याचा होता. तो न भरल्या मुळे त्याच्या विरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला. याचिका कर्त्याने सदर आदेश माहित नसल्याचे कारण पुढे केले व ते कधी ही न कळविल्याचे देखील सांगितले.

अ. आदेश कळविणे आवश्यक आहे का? का?

ब. आदेश न कळविल्यामुळे काय परिणाम होऊ शकतो?

प्रश्न क्र. ४: कोणतेही दोनची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(२४ गुण)

- १) प्रशासकीय कायद्याच्या वाढीची करणे स्पष्ट करा.
- २) प्रत्ययोजित कायदा स्पष्ट करा. कल्याणकारी राज्यामध्ये प्रत्ययोजित कायद्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- ३) प्रशासकीय कायद्यामध्ये नैसर्गिक न्यायिक सिद्धांताच्या महत्वाची चर्चा करा.
- ४) न्यायव्यवस्था रिटच्या माध्यमातून कश्याप्रकारे प्रशासकीय कार्य नियंत्रित करते त्याची चर्चा करा.

19/11/22

BLS Sem VII

QP 10012104

Time: 2 Hrs

LLB - III

Marks: 60

Q. No.1: Answer in sin in two sentences

(12 Marks)

1. Definition of Administrative Law by K.C Davis.
2. Explain the doctrine of estoppel.
3. Explain the writ of mandamus.
4. What is post decision hearing?
5. Explain the doctrine of rule of law.
6. What is Judicial Review?
7. State two function of civil service.
8. What is droit administratif?
9. Explain the concept of legitimate expectation.
10. What is Henry VIII clause?

Q.No.2: Write Short Notes on any two

(12 Marks)

1. Ombudsman
2. Salient Features of Right to Information Act, 2005
3. Sub-Delegation
4. Public Corporations

Q.No.3: Answer any two Situational Based Questions

(12 Marks)

1. A State Transport Undertaking published a scheme for nationalisation of motor transport in the State and invited objections. The objections filed by Mr. X were received and heard by the Secretary and later the scheme was approved by the Chief Minister.
 - a. Can Mr. X file a writ petition and which is the appropriate writ that can be issued? Give the grounds on which such writ can be issued.
 - b. Cite the relevant judicial decision and the explain the principle laid down in the said decision.
2. Few workers of ABP industry remained absent from duty treating a particular day as holiday. ABP employer dismissed those workers from service for remaining absent?
 - a. Is the action taking by the employer justifiable. Give reason to the answer and also cite the relevant judicial decision?
 - b. Explain the doctrine of proportionality?

19/11/22

Sem VII

QP: 10012104

3. Mr. Saket is an engineer working in PBC Corporation was appointed by the Municipal Commissioner. He was removed from his office by the Assistant Municipal Commissioner who is subordinate to the Municipal Commissioner. Mr. Saket challenged the removal as violative of Article 311.

- a. Does the removal amount to violation of right under Article 311? Explain briefly.
- b. Explain the doctrine of pleasure.

4. A regulation framed by Air India providing that services of an Air hostess could be terminated if she became pregnant.

- a. Is the regulation framed Air India discriminatory in nature? Cite the relevant judicial decision.
- b. Explain the concept of delegated legislation.

Q. No. 4: Answer any two in detail.

(24 Marks)

- 1. What are the advantages and disadvantages of tribunals. Discuss the Constitutionality of Articles 323 A and 323 B of the Indian Constitution. Substantiate your answer with judicial decisions.
- 2. Discuss the theory of separation of powers in the context of Indian Constitution with the help of judicial decisions.
- 3. Elucidate the various principles of natural justice with relevant Supreme Court judgements.
- 4. Explain the judicial control over Delegated Legislation with relevant case laws.

वेळ: २ तास

गुण : ६०

प्रश्न क्र. १. कोणत्याही सहाची दोन वाक्यात उत्तर द्या.

१. के.सी. डेविस यांची प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या सांगा.
२. एस्टोपेल स्पष्ट करा.
३. परमादेश रिटचे स्पष्टीकरण द्या.
४. निर्णयानंतरची सुनावणी म्हणजे काय?
५. कायद्याचे राज्य हा सिद्धांत स्पष्ट करा.
६. न्यायिक पुनरावलोकन म्हणजे काय?
७. नागरी सेवेची दोन कार्ये.
८. डॉईंग एंडमिनिस्ट्रेटिफ म्हणजे काय?
९. कायदेशीर अपेक्षा संकल्पना स्पष्ट करा.
१०. हेन्री एट क्लाज काय आहे?

(१२ गुण)

प्रश्न क्र. २. कोणतेही दोन वर थोडक्यात टीप लिहा

१. लोकपाल
२. माहिती अधिकार कायदा, २००५ ची ठळक वैशिष्ट्ये
३. सब डेलिगेशन
४. सार्वजनिक निगम

(१२ गुण)

प्रश्न क्र. ३. कोणत्याही दोन परिस्थितीजन्म प्रश्नाची उत्तरे लिहा

१. राज्य परिवहन मंडळाने राज्यातील मोटार वाहतुकीच्या राष्ट्रीयीकरणासाठी एक योजना प्रकाशित केली आणि हरकती मागवल्या. श्री.एक्स यांनी दाखल केलेल्या हरकती सचिवांनी स्वीकारल्या व ऐकून घेतल्या आणि नंतर मुख्यमंत्र्यांनी या योजनेला मंजूरी दिली.
अ. श्री X रिट याचिका दाखल करू शकतात आणि कोणती योग्य रिट जारी केली जाऊ शकते? असे रिट कोणत्या आधारावर जारी केले जाऊ शकते ते स्पष्ट करा.
ब. संबंधित न्यायिक निर्णयाचा हवाला द्या आणि उक्त निर्णयामध्ये नमूद केलेले तत्व स्पष्ट करा.
२. एबीपी इंडस्ट्रीने काही कामगार एका दिवशी सुट्टी आहे असे गृहीत धरून कामावर अनुपस्थित राहिले. एबीपी इंडस्ट्रीने त्या कामगारांना गैरहजर राहिल्याने सेवेतून बडतर्फ?
अ. नियोकृत्याने केलेली कारवाई न्याय्य आहे का? कारणे सांगा आणि संबंधित न्यायालयीन निर्णयाचाही संदर्भ द्या?
ब. अनुपातिकतेचा (प्रॉपॉर्शनलिटी) सिद्धांत स्पष्ट करा?

(१२ गुण)

३. श्री साकेत हे पीबीसी कॉर्पोरेशनमध्ये कार्यरत असलेले अभियंता आहेत, त्यांची नियुक्ती महापालिका आयुक्तांनी केली होती. महापालिका आयुक्तांच्या अधिनस्त असलेल्या सहाय्यक महापालिका आयुक्तांनी त्यांना त्यांच्या पदावरून हटवले. श्री. साकेत यांनी अनुच्छेद ३११ चे उल्लंघन झाले म्हणून आव्हान दिले.
अ. काढणे हे अनुच्छेद ३११ अंतर्गत अधिकाराचे उल्लंघन आहे का? थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब. डॉक्टरिन ऑफ प्लेझर हा सिद्धांत स्पष्ट करा.

19/11/22

Q.P. 10012104

४. एअर इंडियाने असा नियम तयार केला कि एअर होस्टेस म्हणून कार्यरत असलेली व्यक्ती जर गर्भवती झाली तर तिला नोकरीवरून काढले जाईल.
अ. एअर इंडियाचे नियम भेदभाव करणारे आहेत का? संबंधित न्यायालयीन निर्णयाचा हवालाला द्या.
ब. प्रत्ययोजित कायद्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न क्रमांक ४: कोणतेही दोनची सविस्तर उत्तरे लिहा

(२४ गुण)

1. न्यायाधिकरणाचे फायदे आणि तोटे काय आहेत. भारतीय राज्यघटनेतील अनुच्छेद ३२३ अ आणि ३२३ ब च्या घटनात्मकतेची चर्चा करा. न्यायिक निर्णयांसह तुमचे उत्तर सिद्ध करा.
2. भारतीय राज्यघटनेच्या संदर्भात न्यायालयीन निर्णयांच्या मदतीने सत्ता विभागणी सिद्धांताची चर्चा करा.
3. सर्वोच्च न्यायालयाच्या संबंधित निकालांसह नैसर्गिक न्यायाची विविध तत्त्वे स्पष्ट करा.
4. संबंधित केस कायद्यांसह प्रत्यायोजित कायद्यावरील न्यायालयीन नियंत्रण स्पष्ट करा.

12/12/2019

Paper / Subject Code: 66901 / Administrative Law

LLB sem - III
BLS sem - VII

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

1. Answer in short (not more than two sentences)
 - a. Define 'Information' as per Right to Information Act. 20
 - b. State any two requisites of a Government Contract.
 - c. What is an 'Institutional decision'?
 - d. What is official bias?
 - e. Define Delegated Legislation.
 - f. Define Ombudsman
 - g. What are the three organs of Government and their functions?
 - h. What is substantive Ultra vires?
 - i. What is the meaning of speaking order?
 - j. State any two functions of Union Public Service Commission.

2. Write short notes (any four) 20
 - a. Droit Administratif
 - b. Separation of power
 - c. A.K.Kraipak vs. Union of India.
 - d. Right to Information Act.
 - e. Parliamentary control over delegated Legislation
 - f. Central Vigilance Commission

3. Solve (Any two) 12
 - a. Miss Varsha, an IAS officer working as sub-Divisional officer under the state Government while imparting her legal duties she had taken some stringent actions against land mafia's in her division. Due to political pressure, she was suspended from her officer.
 - i. Guide miss Varsha to reinstate her service?
 - ii. Under which Provision of Constitution of India, she can work without any fear of loss of her employment?

81549

11/15/19

III - 202
BLS 202 - VII

- b. Rules Provided that Person would not be granted school leaving certificate unless he had completed fifteen years of age. However, the Director was given power to grant exemption from this rule under certain circumstances in deserving cases. But the director made an invariable rule that he will grant exemption only if the person has completed thirteen years of age.
- What is the meaning of Administrative discretion?
 - Can the rule made by the Director be challenged? Give reason.

c. A Regional Engineering College made admissions of candidates on basis of oral interview after a written test. The marks allocated for oral test were one-third of the total marks. This admission procedure was challenged by one candidate as arbitrary action.

- Does allocated of one-third marks of the total marks for oral test violate any legal provision? Explain
- Write the judgment in the above case

4. Answer the following (any four)

48

- Define administrative Law and explain the sources of Administrative Law?
- Discuss the Dicey's doctrine of Rule of law with relevant case laws.
- Explain the judicial Control over delegated legislation
- Explain "Audi Alteram partem Rule"
- Explain Doctrine of Proportionality
- Define Public Interest Litigation, discuss the role of Indian Supreme Court as a protector of rights through PIL.

[वेळ : ३ तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper

१. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (दोन ओळींपेक्षा जास्त नाही)

- अ. माहितीच्या अधिकाराच्या कायद्याप्रमाणे माहितीची व्याख्या लिहा.
- ब. शासकीय करारातील कोणतेही दोन आवश्यक घटक सांगा.
- क. संस्थेचा निर्णय म्हणजे काय?
- ड. अधिकृत झोक म्हणजे काय?
- इ. प्रत्यायुक्त कायदेमंडळ ची व्याख्या लिहा.
- फ. ओंबडसमन (ombudsman) ची व्याख्या लिहा.
- ग. शासनाची तीन अंगे कोणती ? व त्याची कार्ये काय आहेत?
- ह. मुलतः शक्तीबाह्य म्हणजे काय?
- य. स्पिकिंग ऑर्डर या संज्ञेचा अर्थ काय आहे?
- ज. संघ लोकसेवा आयोगाचे कोणतेही दोन कार्ये स्पष्ट करा.

२. टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ. ड्रायट अॅडमिनीस्ट्रेटिव्ह (administrative)
- ब. सत्तेचे विभाजन
- क. ए.के.कृपाक विरुद्ध भारतीय संघराज्य
- ड. माहितीच्या अधिकाराचा कायदा
- इ. प्रत्यायोजित कार्यद्वारा संसदेचे नियंत्रण
- फ. केंद्रीय दक्षता समिती

३. सोडवा. (कोणतेही दोन)

- अ. कुमारी वर्षा भारतीय प्रशासकीय सेवेतील अधिकारी राज्य सरकार अंतर्गत उपविभागीय अधिकारी पदावर कार्यरत आहे. तिच्या सेवेच्या कार्यकाळात तिने तिच्या विभागातील भू माफिया विरुद्ध कठोर कारवाई केली. राजकीय दबावांमुळे तिला तिच्या कार्यालयातून निलंबित करण्यात आले.
 १. कुमारी वर्षा हिंस तिच्या पूर्व पदावर पुनरस्थापित करण्यासाठी मार्गदर्शन करा.
 २. भारतीय राज्य घटनेनुसार कोणत्या तरतुदी अन्वये कुमारी वर्षा या नोकरी गमावण्याच्या भितीशिवाय कार्य करू शकतील.

ब. वयाचे पंधरा वर्ष पूर्ण केल्याशिवाय शाळा सोडायचा दाखला देऊ नये असा नियम अस्तित्वात होता, परंतु काही अपवादात्मक परिस्थितीत संचालकाला या नियमाला अपवाद देण्याचा अधिकार देण्यात आला. परंतु संचालकाने असा ठाम नियम बनविला की, जर व्यक्ती वयाचे तेरा वर्ष पूर्ण करत असेल तरच त्यास अपवाद म्हणून ग्राह्य धरावे.

१. प्रशासकीय स्वेच्छाधिकार म्हणजे काय?

२. संचालकाने बनविलेल्या नियमाला आव्हान देता येईल का? कारण द्या.

क. एका विभागीय अभियांत्रिकी महाविद्यालयात उमेदवारांना लेखी परीक्षेनंतर मुलाखत परीक्षा घेऊन प्रवेश देण्यात आले. एकूण गुणांपैकी १/३ गुण तोंडी परीक्षेसाठी देण्यात आले. या प्रवेश प्रक्रियेत एका उमेदवाराने मनमानी प्रवेश प्रक्रिया म्हणून आव्हान केले.

१. एकूण गुणांपैकी तोंडी परीक्षेसाठी १/३ गुणांची विभागणी करणे कुठल्या कायदेशीर प्रक्रियेचे उल्लंघन होऊ शकते का?

२. वरील केसचे निर्णय लिहा.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

४८

अ. प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या लिहा व त्याचे वेगवेगळे उगम स्पष्ट करा.

ब. "डायसी"च्या "कायद्याचे राज्य" या संकल्पनेची विविध न्यायनिवाड्यांच्या आधारे चर्चा करा.

क. प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावरील न्यायालयीन नियंत्रण स्पष्ट करा.

ड. 'ऑडी अल्टरम पार्टेम' या लॅटिन म्हणीचा अर्थ स्पष्ट करा.

इ. 'प्रपोर्शनेलिटी' चे तत्व स्पष्ट करा.

फ. जनहित याचिकेची व्याख्या लिहा. जनहित याचिकेद्वारे अधिकारांच्या जोपासनेची भारतीय सर्वोच्च न्यायालयाची भूमिका स्पष्ट करा.

WB
BLS

11
14

QP Code : 27429

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

- N.B :** 1. Figures to the right indicate full marks.
2. Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in one / two sentences :

- (i) What is the difference between a 'Police State' and 'Welfare State' ?
- (ii) What is the definition of Administrative Law given by Ivor Jennings ?
- (iii) Define Contingent Legislation.
- (iv) What is quasi judicial function ?
- (v) State two functions of civil servants.
- (vi) What is a writ ?
- (vii) What is conciliation ?
- (viii) What is the meaning of "Nemo debet lesse iudex propria causa" ?
- (ix) What is Judicial Review ?
- (x) State two functions of the Parliamentary Committees.

20

2. Write short notes on any four

- (i) Administrative Tribunals in India.
- (ii) Parliamentary Control over delegated legislation
- (iii) Doctrine of separation of powers.
- (iv) Droit Administrative system in France
- (v) Supremacy of Law
- (vi) Nature and classification of civil services in India.

20

3. Answer the situational based questions. (Any two)

12

1. A person is illegally detained by police.
 - (i) Can his wife file writ petition ? Which writ can be invoked by her ?
 - (ii) If wife is not alive who can invoke writ jurisdiction ?
2. The Director of public instruction refused to include a book for the school syllabus written by Mr. Ram. Mr. Ram wants to challenge the said refusal in the Court of Law.
 - (i) Is any right of Mr. Ram violated ? Explain.
 - (ii) Can Mr. Ram compel the Director of Public instruction to include his book in the list of books ? Explain.
3. Mr. Mohan a Government Servant was terminated from his service by the employer without any notice. Hence Mr. Mohan filed a writ petition under Article 226 of the Indian Constitution in the High Court.
 - (i) Is writ maintainable ? Which remedy is available to aggrieved employee ?
 - (ii) Write two differences between Article 32 and 226.

[TURN OVER

4. Answer any four in detail.

- (i) Explain in detail the needs and importance of the Ombudsman in India.
- (ii) Explain the judicial control over delegated legislation.
- (iii) What is the importance of Audi Alteram, explain the maxim with reference to leading case laws?
- (iv) What are the various classifications of public corporations in India? Describe legal status and liabilities of public corporation.
- (v) Write in detail the nature and scope of Administrative Law and state the reasons for its growth in India.
- (vi) Explain the tortious liability of the Indian Government with the help of apex court judgements.

३. परिस्थितीजन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

१. एक व्यक्तीला पोलीसांनी बेकायदेशीर दडवून ठेवले.

- त्याची पत्नी याचिका दाखल करू शकते का ? कोणती याचिका दाखल करू शकते ?
- जर त्याची पत्नी ह्यात नसेल तर कोण याचिका दाखल करू शकतो ?

२. जनसूचना निर्देशकाने श्रीयुत राम यांनी लिहीलेल्या पुस्तकास विद्यालय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यास नकार दिल्याने श्रीयुत राम यांनी जनसूचना निर्देशकाच्या या कृतीला कोर्टात आव्हान देण्याचे ठरवले.

- श्रीयुत रामच्या अधिकारांचे उल्लंघन झाले आहे का ? स्पष्ट करा
- श्रीयुत राम जनसूचना निर्देशकास त्याचे पुस्तक, पुस्तकयादीत समाविष्ट करण्यास

भाग पाडू शकतो का ? स्पष्ट करा.

३. श्रीयुत मोहन या सरकारी नोकराला मालकाने कुठलीही पूर्व सुचना न देता कामावरून कमी केले. म्हणून श्री. मोहन यांनी उच्च न्यायालयात कलम २२६ अंतर्गत याचिका दाखल केली.

- ह्या केसमध्ये याचिका दाखल होईल का ? नोकराला कोणते उपाय उपलब्ध आहेत ?
- कलम ३२ व कलम २२६ मधील दोन फरक लिहा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- भारतात ओम्बड्समनची Ombudsman गरज व महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावरील न्यायालयीन नियंत्रण स्पष्ट करा.
- Audi Alteram partem तत्वाचे महत्त्व सांगून प्रमुख केस लॉ सकट स्पष्ट करा.
- भारतीय महामंडळाचे वेगवेगळे वर्गीकरण करा. तसेच महामंडळाची वैध दर्जा व जबाबदारी स्पष्ट करा.
- प्रशासकीय कायम कायद्याची स्वरूप व व्याप्ती यावर सविस्तर चर्चा करा व भारतीय प्रशासकीय कायद्याच्या व्याप्तीचे कारणे लिहा.
- नुकसान भरपाई सुदृढीत भारतीय सरकारची जबाबदारी न्यायालयीन निर्णयासकट स्पष्ट करा.

(मराठी रूपांतर)

[३ तास

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर लिहा

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर लिहा

२०

- (i) "पुलिस राज्य" व "कल्याणकारी राज्य"मधील काय फरक आहे ?
- (ii) ऐवर जेनीगने प्रशासकीय कायद्याची भविष्यकालीन कायद्याची व्याख्या लिहा.
- (iii) भविष्यकालीन कायद्याची व्याख्या लिहा Contingent Legislation.
- (iv) न्यायिकवर्ग quasi judicial काय म्हणजे काय
- (v) नागरि सेवकाचे दोन काय लिहा
- (vi) याचिका म्हणजे काय ?
- (vii) समेट म्हणजे काय ?
- (viii) "Nemo debet lesse judex propria causa" म्हणजे काय ?
- (ix) न्यायालयीन पूर्वविलोकन म्हणजे काय ?
- (x) संसदीय समितीचे दोन काय लिहा

कोणत्याही चारवर टीपा लिहा

२०

- (i) भारतातील प्रशासकीय न्यायाधिकरण
- (ii) प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावरील संसदीय नियंत्रण
- (iii) सत्ता विभाजनाचे तत्व
- (iv) फ्रान्समधील ड्राइट अडमिनीस्ट्रेटीफ प्रणाली कायद्याचे वर्चस्व
- (v) भारतीय नागरी सेवेचे स्वरूप व वर्गीकरण.

[TURN OVER

41BFA711EAF85E16B6F82706D3A3B74E

LLB sem III
BLS sem VII
[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Figures to the right indicate full marks.
 2. Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in one/two sentences:-

(20)

- i) What are the two sources of Administrative Law?
- ii) What is the Doctrine of Laissez Faire?
- iii) What are the three main organs of the State?
- iv) What is the meaning of "Nemo Debet Esse Juxta In Propria Causa"?
- v) State any two reasons for the establishment of Public Corporation.
- vi) What is contingent legislation?
- vii) Write any two distinctions between quasi-judicial and administrative functions.
- viii) What is a non-sovereign function?
- ix) What is a writ of Prohibition?
- x) What is prohibitory injunction?

2. Write short notes on any four :

(20)

- i) Contractual Liability of Government.
- ii) Advantages of Administrative Adjudication.
- iii) Theory of Separation of Power.
- iv) Quo-Warranto.
- v) Transparency and right to information.
- vi) Judicial Review.

3. Answer the situational based questions (Any two)

(12)

A) A jeep was owned and maintained by the State for the official use of the District Collector. While the driver was bringing the jeep back from the workshop, it knocked down a pedestrian by the rash and negligent driving, who died later on. His widow sued the driver and claimed for damages.

- i) Which liability is applicable in this case? Explain the liability.
- ii) Whether the principle of "King can do no wrong" will be applicable in this case? Explain.

B) Mr. X, a member of Calcutta Police Force, who had been appointed by the Commissioner of police was dismissed by Deputy Commissioner of Police.

- i) What is Doctrine of Pleasure?
- ii) Does the dismissal of Mr. X by the Deputy Commissioner of Police violate any right of Mr. X ? Explain.

- C) The petitioner was appointed as an honorary Paediatrician in a District hospital through proper Selection Board. His appointment was suspended, due to interim stay granted by the Lokayukta on the complaint made by one of the candidate for the post.

The petitioner filed a writ petition under Article 226, challenging the Lokayukta's action.

- i) Whether the Lokayukta has jurisdiction to review the appointment? Explain.
- ii) What are the basic objects for the appointment of Lokayukta in the state of Maharashtra?

4. Answer any four in detail

- a) Explain in detail Nature and Scope of Administrative Law in India.
- b) Explain the maxim "Audi Alteram Partem" with landmark judgements.
- c) Discuss the doctrine of Rule of Law in the light of Indian Constitution and with help of landmark judgements in India.
- d) Discuss the characteristics of Administrative Tribunals.
- e) Define public corporation and discuss in detail the control of public corporation.
- f) Define Delegated Legislation and explain the reasons for its growth.

(48)

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. उजव्या बाजूचे आकडे गुण दर्शवितात.

१. एक/ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

- प्रशासकीय कायद्याचे दोन उगमस्थान लिहा.
- अनियंत्रित सरकार (Lasse Faire) तत्व काय आहे.
- राज्याची महत्वाची तीन अंग (भाग) कोणती?
- "Nemo Debet Esse Judex In Propria Causa" (नेमो डीबेट एसे ज्युडेक्स इन प्रोप्रीआ क्वाजा) म्हणजे काय?
- महामंडळाच्या स्थापने मागील कोणतेही दोन कारणे लिहा.
- संभवनीय (contingent) कायदा म्हणजे काय?
- न्यायीक सदृश व प्रशासकीय कार्य मधील कोणतेही दोन फरक लिहा.
- बिगर सार्वभौमिक (Non-Sovereign) कार्य म्हणजे काय?
- प्रतिबोध याचिका (writ of Prohibition) म्हणजे काय?
- प्रतिबंधात्मक मनाई म्हणजे काय?

२. कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

- शासनाची करात्मक जबाबदारी
- प्रशासकीय निर्णयाचे फायदे
- सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत
- अधिकार पृष्ठा
- पारदर्शिता व माहितीचा अधिकार
- न्यायालयीन पुनर्विलोकन

३. परिस्थितीजन्य प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

अ) राज्याच्या मालकीची जीप, जिल्हा प्रशासकाच्या अधिकृत वापरासाठी घेण्यात आली होती. एकदा त्या जीपचा चालक त्या जीपमध्ये सुधार करून गॅरेजमधून आणत होता. त्याच्या निष्काळजीपणामुळे त्या जीपचा अपघात झाला व त्यामुळे एका वाटसरू पुरुषाचा मृत्यू झाला. त्यानंतर त्या भयत पुरुषाच्या विधवेने राज्य सरकार व चालक यांच्या विरोधात नुकसान भरपाईचा न्यायालयात दावा दाखल केला.

- या केसमध्ये कोणती जबाबदारी अवलंबिली जाईल? ती जबाबदारी स्पष्ट करा.
- "राजा कधीही चूक करू शकत नाही" हे तत्व या दाव्यामध्ये गृहित धरता येईल का? स्पष्ट करा.

- ब) श्रीयुत 'क्ष' यांची पोलीस आयुक्तांकडून नेमणूक होवून ते कलकत्ता पोलीस दलामध्ये काम करत होते. परंतु पोलीस उपायुक्तांनी त्यांना कामावरून बडतर्फ केले.
- समाधानकारक इच्छेचे (मर्जीचे) तत्व (Doctrine of Pleasure) म्हणजे काय?
 - पोलीस उपायुक्तांनी श्रीयुत 'क्ष' यांच्या केलेल्या बडतर्फीने त्यांचा कोणताही हक्क अबाधित झाला आहे का? स्पष्ट करा.
- क) याचिका कर्त्याची जिल्हा रूग्णालयात मानध बालराम तज्ञ म्हणून सुयोग्य निवड मंडळाकडून नियुक्ती झालेली होती. परंतु वरिल पदासाठी अर्ज केलेल्या दुसऱ्या सभासदाने लोकायुक्ताकडे तक्रार केल्यामुळे व लोकायुक्तांनी दिलेल्या तात्पुरत्या स्थगितीमुळे त्याची नेमणूक थांबविण्यात आली.
- लोकायुक्तांच्या या कारवाई विरोधात याचिकाकर्त्याने कलम २२६ अंतर्गत याचिका दाखल केली.
- वरिल नेमणूकीच्या पुनर्विलोकनाचा अधिकार लोकायुक्तांच्या अखत्यारित येतो का? स्पष्ट करा.
 - महाराष्ट्र राज्यामध्ये लोकायुक्तांच्या नेमणूकीमार्गे मुळ उद्देश काय आहे?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(४८)

- भारतीय प्रशासकीय कायदेयाचे स्वरूप व व्याप्ती सविस्तर स्पष्ट करा.
- "ऑडी अलटरम पार्टम" मॅक्सिम विशेष निर्णय संबंधित स्पष्ट करा.
- भारतीय राज्यघटनेला अनुसरून कायदेयाचे राज्य (रूल ऑफ लॉ) ह्या तत्वावर चर्चा करा व संबंधित विशेष निर्णय विधी नमूद करा.
- प्रशासकीय न्यायाधीकरणाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- सार्वजनिक महामंडळाची व्याख्या द्या व सार्वजनिक महामंडळावरील नियंत्रणावर सविस्तर चर्चा करा.
- प्रत्यायुक्त विधीविधानची व्याख्या व त्याच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

- N.B :** 1. Figures to the right indicate full marks.
2. Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in one / two sentences :

- (i) What is the meaning of 'Welfare State'?
- (ii) What is the definition of Administrative Law given by Dicey?
- (iii) Define Conditional Legislation.
- (iv) What is Henry VIII clause?
- (v) Prerogative writs can be issued by which court?
- (vi) Give latin maxim for this statement, "No man can be judge in his own cause."
- (vii) What is writ of Certiorari?
- (viii) What is Locus Standi?
- (ix) What is Social Service Corporation?
- (x) State two functions of the Vigilance Commission.

20

2. Write short notes on any four —

- (i) Droit Administratif
- (ii) Right to Information Act, 2005
- (iii) Main features of the Corporations
- (iv) Lok Pal
- (v) Tortious Liability of the Government
- (vi) A.K. Kraipak V Union of India.

20

3. Answer the situational based questions (Any two)

12

1. A candidate was debarred from appearing in the B.Com examination for one year for using unfair means. The evidence of the witnesses was not taken in the candidate's presence nor was given an opportunity to cross examine the witnesses.

- (i) Which principle of Administrative Law is violated in this case. Explain?
- (ii) Write your own opinion as an advice to the candidate.

Mr. Ram an Engineer, working in Military Engineering Services was removed by an authority subordinate to that by which he was appointed. Mr. Ram challenged his removal as violation of Article 311 of the Constitution.

- (i) Does the removal amount to violation of right under Article 311? Explain.
- (ii) What are the Constitutional safeguards under Article 311?

2. A contractor wants to file a suit against Government.

- (i) Explain pre-conditions for filing suit against government.
- (ii) What is the effect of non-compliance of contractual liability of the Government? Explain.

[TURN OVER]

4. Answer any four in detail.

- (i) Discuss the principle of natural justice.
- (ii) Examine the scope and reasons for the growth of Administrative Law in India.
- (iii) Explain in detail the characteristics of Administrative Tribunals in India.
- (iv) Define delegated legislation and enumerate various methods of parliamentary control over delegated legislation in India.
- (v) Discuss in detail the theory of Legitimate Expectation.
- (vi) Explain in detail the theory of separation of powers in the light of Indian Legal System.

TURN OVER

4. Answer any four in detail.

- Discuss the principle of natural justice.
- Examine the scope and reasons for the growth of Administrative Law in India.
- Explain in detail the characteristics of Administrative Tribunals in India.
- Define delegated legislation and enumerate various methods of parliamentary control over delegated legislation in India.
- Discuss in detail the theory of Legitimate Expectation.
- Explain in detail the theory of separation of powers in the light of Indian Legal System.

(मराठी रूपांतर)

वे त्तोस

एकूण गुण : १००

15/12/17

सूचना : (१) एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा.

१. एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा.

२०

- 'कल्याणकारी' राज्य म्हणजे काय ?
- डायसीने Dacey केलेली अशासकीय कायद्याची व्याख्या लिहा.
- सशर्त कायदेमंडळ म्हणजे काय ?
- हेन्री VIII क्लॉज Henry clause काय आहे ?
- कोणत्या न्यायालयात याचिका दाखल करता येवू शकते ?
- "व्यक्ती स्वतः स्वतःच्या केसमध्ये न्यायदान करू शकत नाही." ह्या वाक्यासंबंधी लॅटीन latin maxim मकझीम लिहा.
- Writ of Certiorari म्हणजे काय ?
- Locus Standi (वेद्य कायाधिकार) म्हणजे काय ?
- समाज सेवी महामंडळ म्हणजे काय ?
- दक्षता समितीचे Vigilance Commission चे दोन कार्ये लिहा.

२. कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

२०

- Droit Administratif (डाईट अॅडमिनिस्ट्रीटिफ)
- माहितीच्या अधिकासचा कायदा, २००५
- महामंडळाची मुख्य वैशिष्ट्ये
- लोक पोल
- शासनाची Tortious जबाबदारी
- A.K. Krapak V Union of India.

[TURN OVER

३. परिस्थितीजन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

१. गैर मार्गाच्या (काँपी) अवलंब करत असल्याने एका परिक्षार्थीला बी. कॉमच्या परिक्षेस बसण्यास मज्जाव करण्यात आला. साक्षीदाराचा पूरावा परिक्षार्थीच्या समोर घेण्यात आला नाही. तसेच त्याला साक्षीदाराची उलट तपासणीची संधी दिली गेली नाही.

- ह्या केसमध्ये प्रशासकीय कायद्याच्या कोणत्या तत्वाचे उल्लंघन झाले? स्पष्ट करा.
- परिक्षार्थीसाठी तुमचा स्वतःचा सल्ला द्या.

२. श्रीयुत राम या अभीयांत्रिकास ज्या अधिकाऱ्याने मिलीट्री अभीयांत्रिक सेवत त्याचा सहाय्यक म्हणून निवड केली होती. त्याच अधिकाऱ्याने श्रीयुत राम यांना कामावरून बडतर्फ केले. श्रीयुत राम यांनी त्यांची बडतर्फ म्हणजे घटनेच्या कलम ३११ चे उल्लंघन झाल्याचे कौदात आव्हान केले.

- श्रीयुत रामची बडतर्फ म्हणजे त्यांचे घटनेत्मक कलम ३११ चे उल्लंघन होव शकते का? स्पष्ट करा.
- कलम ३११तील घटनेत्मक तरतूदी स्पष्ट करा.

३. एका कंत्राटदाराला शासनाविरोधात दावा दाखल करण्याचा आहे.

- शासनाविरोधात दावा दाखल करण्यापूर्वी काय अटी आहेत?
- शासनाने कंत्राटकर्ता जबाबदारी पूर्ण न केल्यास त्याचे काय परिणाम होतील? स्पष्ट करा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- नैसर्गिक न्यायतत्वाच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.
- भारतीय प्रशासकीय कायद्याची व्याप्ती व त्याच्या व्यापकतेचे कारणे स्पष्ट करा.
- भारतीय प्रशासकीय न्यायाधिकारणाची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रत्यायुक्त कायदेमंडळाची व्याख्या व लिहून भारतीय प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावर वेगवेगळ्या पद्धतीने कायदेमंडळाचे बंधन स्पष्ट करा.
- कायदेशीर अपेक्षेचे सिद्धांत (Theory of Legitimate Expectation) सविस्तर चर्चा करा.
- भारतीय राज्य पद्धतीचा आढावा घेवून सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत सविस्तर लिहा.

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. : (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Support your answers with relevant case laws.

1 Answer in short:(not more than two sentences)

20 marks

- (a) What is the basic aim of Right to Information Act 2005 ?
- (b) Explain "Pecuniary Bias" ?
- (c) What is "Droit Administratif" ?
- (d) State meaning of 'Judicial Review' ?
- (e) Prorogative writs can be issued by which court ?
- (f) State the different kinds of corporation.
- (g) Point out the primary objective of Administrative Law ?
- (h) Give the meaning of "Audi Alteram Partem" ?
- (i) According to Dicey, "what is the meaning of Supremacy of Law" ?
- (j) Define "Delegated Legislation" ?

2 Write Short Notes:(any four)

20 Marks

- (a) Functions of the UPSC
- (b) Lokpal Bill
- (c) Administrative Tribunals
- (d) Rule of Law
- (e) Central Bureau of Investigation
- (f) Reserve Bank of India.

3 Solve the following:(any two) :-

12 Marks

- (1) (a) Miss Varsha, an IAS Officer working as Sub-Divisional Officer under the State Government. While imparting her legal duties she had taken some stringent actions against land mafia's in her division. Due to political pressure, she was suspended from her office.
- (1) Guide Miss Varsha to reinstate her service ?
 - (2) Under which provision of Constitution of India, she can work without any fear of loss of her employment ?

[TURN OVER

(2) (a) A Candidate was debarred from appearing in the LL.B. Degree examination for one year because he had used unfair means. The evidence of the witnesses was not taken in the Candidate's presence nor was he given an opportunity to cross examine the witnesses.

(1) Which principle of Administrative Law is violated in this case, explain ?

(2) Write your own opinion as an advice to the Candidate.

(3) (a) The Petitioner was Chief Secretary of State Government. He was transferred by the Chief Minister first to the post of Deputy Chairman, State Planning Commission and next to the post of Officer on Special Duty. The transfer order was challenged as arbitrary and as one actuated by malafides.

(1) Is the order arbitrary and so hit by Article 14 of the Constitution guarantying equality before the law ?

(2) Is the order a result of abuse of power on the part of the Chief Minister ?

4 Answer the following:(any four)

48 Mark

- (a) Discuss the 'Rule against Bias' with relevant case laws.
- (b) Define Public Interest Litigation and explain the concept with High Court and Supreme Court Judgements ?
- (c) Discuss the Montesquieu's theory of separation of powers ?
- (d) Explain the importance of Ombudsman to protect citizens against abuse of Discretionary Power.
- (e) Define Administrative Law ? Discuss its scope and objectives with reference to historical perspective and growth ?
- (f) Explain the Doctrine of Proportionality with reference to illustrative case-laws.

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Figures to the right indicate full marks.

Q1. Answer in one/two sentences

- 1 Define Administrative law.
- 2 Write the requisites of a Government contract?
- 3 What is droit administratif?
- 4 What do you understand by injunction?
- 5 What is speaking order?
- 6 What is sub-delegation?
- 7 What are the different types of public corporations?
- 8 Write the concept of legitimate expectation.
- 9 What is post-decisional hearing?
- 10 Who is an Ombudsman?

20

Q2 Short notes (Any four)

- 1 Judicial review
- 2 Doctrine of separation of power
- 3 Tribunal
- 4 Parliamentary control over delegated legislations.
- 5 A . K. Kraipak vs. Union of India
- 6 Ridge v/s Baldwin

20

Q3. Answer the situational questions (Any two)

1 Mr. Ramesh was working as head clerk in the collector office. Mr. Ramesh was removed from office on the ground of corruption without any intimation. Mr. Ramesh filed a petition in the High court.

12

- 1 Is the removal of Ramesh correct? Give reasons.
- 2 On what grounds Ramesh can file petition in the high court in the above situation?

2 In the State of Dakshin Pradesh few members were nominated by the Governor in Legislative Council. Nominations of few members to the state legislative council by the governor were challenged on the ground that nominations are not as per law.

- 1 Can such nomination be challenged? Give reasons.
- 2 Which writ can be issued in the above case? Explain.

An order was issued by the Central Bureau of Film Certification (CBFC) to delete certain scenes from the film on the ground of obscenity. The producer and director refused to follow the order and challenged it in the high court on the ground that CBFC should only certify the films.

- 1 On what grounds such order be challenged?
- 2 Is the act of issuing such order by CBFC justified? Give reasons.

Turn over

- Q4. Answer any four.
- 1 What is Rule of Law? Discuss the concept with the help of landmark judgments in the Indian scenario
 - 2 Explain the principal of natural justice with the help supreme court judgments.
 - 3 What is delegated legislation? What is permissible & impermissible delegated legislation.
 - 4 What is tortious liability of government ?Give important cases.
 - 5 What are writs? Explain the importance of writs with the help of case laws.
 - 6 Discuss the concept of administrative discretion? Explain the power of authorities to use discretion in implementation of the policies of Government.

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. All questions are compulsory carrying 15 Marks each.
 2. Use of simple calculator is allowed.
 3. Figures to the right indicate full marks.

- प्र.१ दोन ओळीत उत्तरे लिहा. २०
- १ प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या लिहा.
 - २ सरकारी करारासाठी आवश्यक गोष्टी लिहा.
 - ३ Droit administratif म्हणजे काय?
 - ४ मनाई हुकुम (injunction) म्हणजे काय?
 - ५ सकारण आदेश (speaking order) म्हणजे काय?
 - ६ सब-डेलिगेशन(sub-delegation) चा अर्थ लिहा.
 - ७ महामंडळाचे वेगवेगळे प्रकार लिहा.
 - ८ कायदेशीर अपेक्षा (legitimate expectation) म्हणजे काय?
 - ९ निर्णयानंतरची सुनावणी म्हणजे काय?
 - १० ओम्बड्समन (Ombudsman) कोणास म्हणतात?
- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. 12
- १ न्यायायीक पुनर्विलोकन(judicial review)
 - २ सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत (separation of power)
 - ३ न्यायाधिकरण(tribunal)
 - ४ प्रत्यायुक्त विधीविधानावरील वैधानिक नियंत्रण(parliamentary control over delegated legislation)
 - ५ ए.के. क्रायपाक वि. युनियन ऑफ इंडिया.
 - ६ रिज विरुद्ध बाल्डविन
- प्र.३ उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 12
- १ रमेश, कलेक्टर ऑफिसमध्ये हेडक्लार्क म्हणून कामाला होते. रमेशला कामावरून भ्रष्टाचाराच्या आरोपावरून काहीही सूचना न देता काढण्यात आले. रमेश यांनी हायकोर्टात याविरुद्ध याचिका दाखल केली.
 - १ रमेशला कामावरून काढणे बरोबर आहे काय? कारणे द्या.
 - २ कोणत्या कारणावरून रमेश हायकोर्टात याचिका दाखल करू शकतो?
 - २ दक्षिणप्रदेश या राज्यात विधान परिषदेत राज्यपालांनी काही सदस्यांची नावे नमूद केली. राज्यपालाने सूचित केलेल्या विधान परिषदेचे सदस्य हे कायदयाप्रमाणे पात्र नाही अशी याचिका दाखल झाली आहे.
 - अ राज्यपालाने सूचित केलेल्या सदस्याविरुद्ध याचिका दाखल करता येते का? स्पष्ट करा.
 - ब कोणती रिट या केसमध्ये पारित करता येऊ शकते? स्पष्ट करा.

3 सेन्ट्रल ब्युरो ऑफ फिल्म सर्टीफिकेशन यांनी एका फिल्म मधील काही अश्लील दृश्य वगळण्यात यावे असे आदेश दिले.

निर्माते व दिग्दर्शक यांनी या गोष्टीला नकार दिला व हायकोर्टात या आदेशाला आव्हान (challenge) दिले त्यांचे म्हणणे असे आहे की CBFC ने फिल्म फ़क्त श्रेणीबद्ध (certify) करावे.

1 सी बी एफ सी (CBFC)च्या आदेशाला कोणत्या कारणावरून आव्हान करता येईल?

2 सी बी एफ सी चे आदेश बरोबर आहे काय? कारणे द्या

प्रश्न कोणतेही चार

1 कायद्याचे राज्य म्हणजे काय? कायद्याचे राज्य या संदर्भाची चर्चा भारतीय परिस्थितीच्या अनुशंघाणे स्पष्ट करा व यासंदर्भात महत्वाचे न्यायनिवाळे (landmark judgments) लिहा.

2 नैसर्गिक न्याय तत्वाचे स्पष्टीकरण सुप्रीम कोर्टाच्या न्यायनिवाळे यांच्या मदतीने करा.

3 प्रत्यायुक्त विधीविधान म्हणजे काय? प्रत्यायुक्त विधीविधानाची मर्यादा स्पष्ट करा (permissible and impermissible)

4 शासनाचे छळ दायित्वाचे (tortious liability) हे योग्य त्या केसेसचा आधार घेऊन स्पष्ट करा.

5 रिट म्हणजे काय? रिटचे महत्त्व केसेसच्या मदतीने स्पष्ट करा.

6 प्रशासकीय विवेक म्हणजे काय? प्रशासकीय कार्यालय सरकारी योजनांची अंमलबजावणी करताना प्रशासकीय विवेक चा वापर कसे करतात यावर स्पष्टीकरण लिहा.

- N.B. :** (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in two sentences :

20

1. What is quasi judicial function?
2. What is Sub-ordinate Legislation?
3. State the functions of Scrutiny Committee.
4. Define the Doctrine of Laissez Faire.
5. What is post decisional hearing?
6. State two functions of Civil Servants.
7. Define Henry VIII clause.
8. What is conditional legislation?
9. Define the substantive ultra vires.
10. What is Speaking Order?

2. Write short notes on (any four) :

20

1. Right to Information
2. Separation of Powers
3. Legitimate expectation
4. Committee on Public Undertakings (COPU)
5. Doctrine of proportionality
6. Kinds of bias

3. Answer the situational based questions :

12

- (1) The University cancelled the examination of few students after verifying the attendance record but without giving them any notice. However, these students had actually appeared at the examination.

Question :

- (a) Whether University can cancel the examination after appearing in the exam?
- (b) When the principles of natural justice need to be followed? State the exemption, if any.

TURN OVER

- (2) Mr. 'A' made the highest bid at an auction for the development of Ghat. The bid was accepted by the Collector of that region. Mr. 'A' deposited half of the auction money with the Government and provisional permit was granted to him. Mr. 'A' was put in possession of the Ghat and thereafter he spent large amount of money for the development of the Ghat. Later, the government wanted to settle the Ghat deal with another person. Mr. 'A' challenged this action of the Government and approached the Court.

Question :

- (a) Which writ can be issued in the above matter?
- (b) Does doctrine of estoppel apply in the above case?

- (3) Mr. Y was appointed as senior officer in the government department though he was not educationally and experience wise qualified for the post.

Question :

- (a) What can be done to oppose such an appointment?
- (b) Is there any remedy available?
- (c) Explain the remedy available in details.

4. Answer **any four** in detail.

- (a) Define the Administrative law. Discuss the reasons of its growth.
- (b) Discuss the principle of natural justice with special reference of working of tribunals?
- (c) Discuss Dicey's Principles of Rule of Law?
- (d) Explain judicial control of administrative action.
- (e) What is a corporation? Discuss the characteristics of corporation. Explain the classification of corporation.
- (f) Explain the following (**Any Two**) :
 - (1) Droit Administratif
 - (2) Vigilance Commission
 - (3) Ombudsman

sem 3 LLB
sem 7 BLS

Administrative Law 13 APR 2016

QP Code : 25958

(3 hrs.)

Total Marks 100

- N.B: 1) Attempt all questions
2) Figures to the right indicate full marks
3) Support your answers with relevant case laws

Q, No.1: Answer in two sentence

(20 Marks)

1. Define Ombudsman.
2. What is Social Service Corporation?
3. Two essentials of Government Contract.
4. What is Tribunal?
5. What is laches?
6. Explain 'Acting mechanically'.
7. What is conditional legislation?
8. Define administrative law.
9. What is pecuniary bias?
10. What is speaking order?

Q. No. 2: Write short notes on any four

(20 Marks)

1. Central Vigilance Commission
2. Kinds of Corporation
3. Institutional Decision
4. Separation of power
5. Estoppel and Waiver
6. Public Interest Litigation

Q. No.3. Answer the situational based questions

(12 Marks)

1) The candidates at secondary school examination of the board at one centre indulged in mass copying. The board cancelled the examination of all subjects and rescheduled the exam. Few candidates challenged on the ground of no opportunity had been given to them to show cause before passing the order.

- a) Whether any principle of law violated here? How?
- b) Issuing show cause in this case was necessary? Why?

[TURN OVER

DB-Con. 423-16.

- 2) Disciplinary action was taken by the chairman against an employee. As per the provision employee challenged this order to the Board of directors. Chairman was Ex-officio member of the Board of Director. He participated the meeting called considering the appeal.
- Can chairman participate in the meeting called for considering appeal? How?
 - Which principle involved here? Explain.
- 3) The Director of Enforcement, foreign exchange, by an ex-parte order imposes a fine on petitioner and directs him to pay the fine within 45 days. On failing fine, criminal prosecution initiated against him. The petitioner denied any communication of order.
- Is it necessary to communicate the order? Why?
 - What can be the consequences of non-communication of order.

Q. No.4: Answer any four in detail

(48 Marks)

- Define administrative law. Discuss its nature and scope.
- What is delegated legislation? Discuss its importance in welfare State.
- Discuss the *Principle of natural justice* with relevant case laws.
- Discuss how judiciary control the administrative actions.
- What is corporation? Discuss its rights and functions.
- Discuss in short:-
 - Government Contract
 - Classification of Administrative Function
 - Legitimate Expectation

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना :
१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
 २. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरांना न्यायनिर्णयाचा संदर्भ द्या.
 ४. मराठी रूपांतराचे आकलन न झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका कृपया पहावी.

प्रश्न क्र. १: दोन वाक्यात उत्तरे लिहा

(२० गुण)

- १) लोकपाल म्हणजे काय?
- २) सामाजिक सेवा महामंडळ काय असते?
- ३) सरकारी कराराचे दोन आवश्यक गोष्टी सांगा.
- ४) न्याय प्राधिकरण म्हणजे काय ?
- ५) दिरंगाई म्हणजे काय?
- ६) यांत्रिक काम (Acting mechanically) कारणे म्हणजे काय?
- ७) संशय कायदे म्हणजे काय?
- ८) प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या सांगा?
- ९) आर्थिक पूर्वग्रह म्हणजे काय ?
- १०) सकारण आदेश म्हणजे काय?

प्रश्न क्र. २: थोडक्यात टीपा लिहा (कालावधी चार)

(२० गुण)

- १) केंद्रीय दक्षता आयोग
- २) महामंडळाचे प्रकार
- ३) संस्थानिक निर्णय
- ४) सत्ता विभाजनाचे सिद्धांत
- ५) प्रतिबंध व वाफा (Waiver)
- ६) जनहित याचिका

प्रश्न क्र. ३:- परिस्थिती जन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा. कोणतेही दोन

(१२ गुण)

- एका शाळेतील कॉपीकेसमुळे, सर्व विषयांची परीक्षा रद्द करून ती पुन्हा घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला. काही विद्यार्थ्यांनी यास विरोध करित त्यांना त्यांचे म्हणणे मांडण्याची संधी देण्यात आली नाही, असे कारण सांगत सदर निर्णयास विरोध केला.
- अ) इथे कायद्याचे तत्वाचे उल्लंघन झाले आहे का? कसे?
 - ब) सदर केसमध्ये विद्यार्थ्यांना संधी देणे गरजेचे आहे का?

[TURN OVER

16/3/16

4

QP Code : 25958

२) एका कंपनीचे अध्यक्ष यांनी एका कामगारविरुद्ध कारवाई केली. त्या कामगाराने सदर कारवाईविरुद्ध अपील दाखल केले. अपील ऐकणार्या मंडळामध्ये अध्यक्ष देखील होते. त्यांनी हि सदर अपीलमध्ये भाग घेतला.

अ) अध्यक्ष हा अपील मध्ये भाग घेऊन स्वतःचे म्हणणे मांडू शकतो का? कसे?

ब) कायद्याचे कोणते तत्व इथे सबधित आहे? स्पष्ट करा?

३) निबंधक, अजलबजावणी विभाग, विदेशी मुद्रा यांनी एक तर्फी आदेश पारित करून याचिकाकर्त्यास दंड भरण्याचा आदेश दिला. सदर दंड हा ४५ दिवसात भरण्याचा होता. तो न भरल्या मुळे त्याच्या विरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला. याचिका कर्त्याने सदर आदेश माहित नसल्याचे कारण पुढे केले व ते कधीहि न कळविल्याचे देखील सांगितले.

अ) आदेशाचे कळविणे आवश्यक आहे का?

ब) आदेशाच्या न कळविल्यामुळे काय परिणाम होऊ शकतो?

प्रश्न क्र. ४: सविस्तर उत्तरे लिहा. कोणतेही चार.

(४८ गुण)

- १) प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या सांगा. त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- २) प्रत्यायोजित कायदे म्हणजे काय? कल्याण करी राज्य मध्ये त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- ३) नैसर्गिक न्यायिक सिद्धांताची चर्चा केस लॉच्या आधारे घेऊन करा.
- ४) प्रशासकीय कार्यास न्यायव्यवस्था कश्याप्रकारे निश्चित करते त्याची चर्चा करा.
- ५) महामंडळ म्हणजे काय? त्याचे अधिकार व कर्तव्य स्पष्ट करा.
- ६) थोडक्यात चर्चा करा -
 - (अ) शासकीय करार
 - (ब) प्रशासकीय कार्याचे वर्गीकरण
 - (क) कायदेशीर अपेक्षा (Legitimate Expectation)

DB-Con. 423-16.

Administrative Law

QP Code : 13019

(3 hrs.)

Total Marks 100

- N.B: 1) Attempt all questions
2) Figures to the right indicate full marks
3) Support your answers with relevant case laws

1. Answer in short (*not more than two sentences*)

20 Marks

- (a) What is Droit Administratif?
- (b) Give the essential requirements of a Government contract.
- (c) What is sub-delegation?
- (d) What is Henry VIII clause?
- (e) What is Speaking Orders?
- (f) What is Doctrine of Legitimate Expectation?
- (g) What are kinds of corporation?
- (h) What is Delegatus non potest delegare?
- (i) What is Doctrine of Proportionality?
- (j) Write two functions of Union Public Service Commission.

2. Write Short Notes (*any four*)

20 Marks

- (a) Doctrine of Estoppels
- (b) A. K. Kripak Case
- (c) Liability of Government in a Contract
- (d) Central Vigilance Commission
- (e) Rule of Law
- (f) Doctrine of Ultra Vires

[TURN OVER

...2/-

3 Solve the following (any two) :--

12 Marks

(a) Corporations which have been established for the purpose of providing social services to the citizens on behalf of the Government are not commercial in nature and therefore, are not expected to be financially self-supporting. In fact, as their object is to render social service, they are not required to conduct their affairs for the purpose of earning profits.

a. What are the various types of Corporations?

b. Explain whether the members of the Public Corporations are public Servants.

(b) The rules were framed by the Government under the Educational Institutions (Prohibition of Capitation Fees) Act, 1984. The Statute had prohibited capitation fees whereas the rules made there under prescribed a fee which could be charged by private medical colleges and which was not the tuition fee but capitation fee. The rules prescribed a fee of Rs 2000 for merit students and Rs 25,000 and 60,000 for non-merit students for Karnataka and non-Karnataka students respectively.

a. Discuss the validity of the rules prescribing different fee structures for different groups of students.

b. What are the measures of control of delegated legislation?

(c) Dr. Bonham, a doctor of Cambridge University was fined by the College of Physicians for practising in the city of London without the licence of the College. The statute under which the College acted provided that the fines should go half to the King and half to the College.

a. Which principle of law can be applied in the above case?

b. What are types of bias?

4 Answer the following (any four)

48 Marks

(a) Define Administrative Law. Explain the scope and extent of administrative law in India.

(b) Discuss Various Principles of natural justice?

(c) What is Delegated Legislation? Explain the judicial control over Delegated Legislation?

(d) Write short account on Institution of Ombudsman?

(e) Explain the reasons for the growth of Tribunals in India. Write the difference between Tribunals and Courts?

(f) Discuss the theory of Legitimate Expectation with examples?

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. उत्तरांना न्यायनिर्णयाचा संदर्भ द्या.
४. मराठी रुपांतराचे आकलन न झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका कृपया पहावी.

प्र.१ थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळीपेक्षा जास्त नाही)

२० गुण

अ) Droit Administratif म्हणजे काय ?

ब) शासकीय कराराच्या अत्यावश्यक बाबी सांगा?

क) दुय्यम प्रत्यायोजिता (Sub-Delegation) म्हणजे काय?

ड) Henry VIII clause (उपवाक्य) म्हणजे काय?

ई) स्पष्टादेश (Speaking Order) म्हणजे काय?

फ) वैध अपेक्षेचे सिद्धांत (Doctrine of Legitimate Expectation) म्हणजे काय?

ग) महामंडळाचे किती प्रकार आहेत?

ह) डेलिगेटस नॉन पोटेस्ट डेलिगर याचा अर्थ स्पष्ट करा?

स) प्रमाणबद्धतेचे तत्त्व (Doctrine of Proportionality) म्हणजे काय?

द) केंद्रीय लोकसेवा आयोगाची दोन कार्ये लिहा?

प्र. २ थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

२० गुण

अ) प्रतिष्टंभाचे तत्त्व (Doctrine of Estoppels)

ब) ए. के. कृपाक प्रकरण

क) करारामध्ये शासनाचे दायित्व (Liability of Govt. in a contract)

ड) केंद्रीय दक्षता आयोग

ई) कायद्याचे राज्य (Rule of Law)

फ) अल्ट्रा व्हायर्स चे तत्त्व सांगा

...2/

प्र. ३ सोडवा (कोणतेही दोन)

अ) नागरिकांना शासनातर्फे सामाजिक सेवा देण्यासाठी जी महामंडळे निर्माण केलेली आहेत ती वाणिज्यिक स्वरूपाची नाही आणि म्हणून अशी महामंडळे आर्थिकदृष्ट्या सक्षम असण्याची अपेक्षा नाही. अशा महामंडळांचा उद्देश सामाजिक सेवा देण्याचा असल्यामुळे अशी महामंडळे नफा कमावण्यासाठी चालविलीच पाहिजेत असेही बंधन नाही.

(१) महामंडळाचे कोणकोणते प्रकार आहेत?

(२) अशा सार्वजनिक महामंडळांचे सदस्य हे सार्वजनिक सेवक असतात का?

ब) शासनाने, शैक्षणिक संस्था कॅपिटेशन फी ला बंदी घालणे कायदा, १९८४ अंतर्गत नियम गठीत केले. कायद्याने कॅपिटेशन फी घेण्याला बंदी घातली आहे मात्र नियमामध्ये फी घेण्याची तरतूद असून, अशी फी खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयाने घ्यावी असा उल्लेख आहे आणि अशी फी, ही ट्युशन फी नसून कॅपिटेशन फी आहे. नियमामध्ये अशी तरतूद आहे की, गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांसाठी रुपये २०००/- तर कर्नाटक व कर्नाटकाबाहेरील गुणवत्ता नसलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी अनुक्रमे रुपये २५,००० आणि रुपये ६०,०००/- अशी फी आहे.

(१) अशा प्रकारे वेगवेगळ्या विद्यार्थ्यांच्या गटासाठी वेगवेगळे फी आकरण्याची पध्दतीविषयक नियम वैध आहेत काय हे स्पष्ट करा ?

(२) अशा नियमावर प्रत्यायोजित विधिविधानान्वये कोणत्या प्रकारे नियंत्रण ठेवता येते?

क) डॉ. बोनहम हे केब्रिज विद्यापीठाचे डॉक्टर असून त्यांना फिजिशियन्स महाविद्यालयाने लंडन शहरामध्ये परवाना नसताना व्यवसाय केल्याबद्दल दंड केला होता, परंतु ज्या कायद्याखाली त्यांना दंड करण्यात आला त्या कायद्याखाली अशा तरतूद होती की दंडाची अर्धी रक्कम ही राजाला जात होती तर अर्धी रक्कम ही केब्रिज विद्यापीठाला जात होती.

(१) या उदाहरणामध्ये कायद्याचे कोणते तत्व अंमलात आणले गेले?

(२) "कल (Bias)" चे किती प्रकार आहेत?

प्र. ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

४८ गुण

- अ) प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या द्या. प्रशासकीय कायद्याची भारतातील व्याप्ती व विस्तार स्पष्ट करा.
- ब) नैसर्गिक न्यायाच्या विविध तत्वांची चर्चा करा?
- क) प्रत्यायुक्त विधिविधान (Delegated Legislation) म्हणजे काय? प्रत्यायुक्त विधिविधानावर न्यायिक नियंत्रणाची पध्दती विशद करा?
- ड) "ऑबूड्मन" या संस्थेविषयी माहिती द्या?
- ई) भारतात न्यायाधिकरणाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा. न्यायाधिकरण व न्यायालय यातील फरक सांगा?
- फ) लेजिटिमेट एक्सपेक्टेडेशन या संकल्पनेची चर्चा करा.

2014

Administrative Law

QP Code :17696

(3 hrs.)

Total Marks 100

- N.B:** 1) Attempt all questions
2) Figures to the right indicate full marks
3) Support your answers with relevant case laws

1 Answer In short (not more than two sentences)

20 Marks

- (a) Define the Administrative law.
- (b) What are the three essential of Rule of law?
- (c) What is bias?
- (d) What do you mean by substantial ultra vires?
- (e) What is colourable legislation?
- (f) What is speaking order?
- (g) How tribunal are differ from courts.
- (h) What is delegated legislation?
- (i) Define the writ of Mandamus?
- (j) Kinds of public corporation?

2 Write Short Notes (any four)

20 Marks

- (a) Public Interest litigation.
- (b) Social service corporation.
- (c) Doctrine of estoppels.
- (d) Limitation to file a writ petition.
- (e) Pre decisional and post decisional hearing.
- (f) Speaking Order.

...2/-

CX-Con.:9010-14.

[TURN OVER

3. Solve the following (any two) :-**12 Marks**

(a) Mr. Ratnakar was dismissed from his service without giving any opportunity to defend himself. The said action was taken as he was found sleeping at work place. The department has stated that earlier also Mr. Prabhakar was found sleeping at work place and at that time opportunity was given to him and since he has committed the same thing again, giving another opportunity is not required.

(1) What is the principle of fair opportunity?

(2) Whether every time fresh opportunity is required? Why?

(b) The Commissioner of police granted license for the construction of cinema theatre. The said power was granted to him by Bombay Police Act. Later on, he cancelled it at the direction of State government. The cancellation order came to be challenged before the Court.

(1) Which principle of law involved here?

(2) Whether the order passed once can be cancelled later on at the direction of other authority? Why?

(c) The Government of India announced that illegal immigrants would not be deported till their cases would be considered individually on merits. However a deportation order passed again one Mr. McGrath without affording an opportunity.

(1) Whether Govt. of India can take such decision against an individual when they specifically announced?

(2) Which doctrine involved in the case? Explain the doctrine.

3/-

4 Answer the following (any four)

48 Marks

- (a) Define administrative law. Discuss its nature and scope. How the administrative law is different from Constitutional law?
- (b) Explain the 'Rule of law'. How the rule of law is respected under the Indian Constitution. State the relevant case laws.
- (c) Explain the Delegated legislation? Discuss the different forms of delegated legislation. States its importance in welfare state?
- (d) Discuss the principle of natural justice and explained its components. What are the exceptions to this principle?
- (e) What is a characteristic of administrative tribunal? Discuss the reasons of its growth in India.
- (f) Discuss the judicial remedies available under the administrative law.

3 yrs LLB sem III

QP Code : CY-2304

5 yrs BLS sem VIII

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

- N.B.:** 1) Attempt all questions.
2) Figures to the **right** indicate **full** marks.
3) Support your answers with relevant case laws.

Q. I. Answer in Short (Not more than two sentences)

20 Marks

- What is doctrine of excessive delegation?
- What is irrelevant consideration ?
- What is pecuniary bias ?
- State Dicey's three postulates of Rule of Law.
- Define Delegated Legislation.
- State two functions of the Vigilance Commission.
- What is a quasi-judicial function ?
- What is "droit administratif" ?
- Define "Ombudsman".
- Define "Procedural Ultra Vires" ?

Q. II. Write Short Notes (Any Four)

20 Marks

- Ridge Vs. Baldwin.
- A. K. Kraipak Vs. Union of India.
- Doctrine of separation of power.
- "Delegetus Non Protest Delegare".
- Central Bureau of Investigation.
- PIL and judicial activism.

Q. III. Solve (Any Two)

12 Marks

- A Regional Engineering College made admissions of candidates on basis on oral interview after a written test. The marks allocated for oral test were one-third of the total marks. This admission procedure was challenged by one candidate as arbitrary action.
 - Does allocation of one-third marks of the total marks for oral test violate any legal provision ? Explain.
 - Write the judgement in the above case.

2) Mr. 'X' was carrying on business of Fertilizer and Foodgrains. The vigilance Cell of Govt. raided premises and seized huge stock on the charge of irregularity, however no such things proved.

Meanwhile due to non-disposal of stock of Food & Fertilizer within time it turned unusable, compensation was claimed by 'X' from Govt.

- a. Can 'X' be entitled for compensation from Government? If so, under which ground ?
- b. Which principle of administrative law is involved in this case ?

3) 'A' developer and builder had a agreement with Government and Metropolitan Development Authority under which developer was allowed to develop certain acres of land to construct affordable houses for middle class people in the Mumbai City and hand over part of them to the State Government.

But it is found that Mr. 'A' had built palaces for those who can afford Bentley's and Ferrari's (rich people)

- a) Can this action of the builder is liable to be challenged in High Court or Supreme Court under P.I.L. ?
- b) As per your opinion what would be the judgement of Court ?

Q. IV. Answer the following (Any four)

48 Marks

- a) Critically discuss the Dicey's Doctrine of Rule of Law. Elaborate its application in Indian Constitution.
- b) Explain the principle "Nemo debet esse judex in propria causa" - with leading case laws.
- c) Elaborate the concept of Public Interest Litigation with reference to leading High Court and Supreme Court Judgements ?
- d) Discuss the characteristics of Administrative Tribunals.
- e) Discuss the prerogative writs under Article 32 and Article 226 of the Indian Constitution ?
- f) Explain judicial control over delegated legislation?

3 yrs sem - III (3 Hours)
5 yrs sem - VII

[Total Marks : 100

April - 2013

- N.B. : (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Support your answers with relevant case laws.

Q. I. Answer in Short:(Not more than two sentences)

20 Marks

- What is "Droit Administratif"?
- Define "Ombudsman"?
- What is the difference between limitation and laches?
- What is the definition of Administrative Law given by Ivor Jennings?
- What is doctrine of ultra-vires?
- What is the meaning of "Salus Populi Est Suprema Lex"?
- What is abuse of discretion?
- What is a Special Leave Petition?
- State any two functions of Union Public Service Commission?
- What is the object of Right to Information Act 2005?

Q. II. Write Short Notes:(Any Four)

20 Marks

- Doctrine of Pleasure
- Central Vigilance Commission
- Lokpal Bill
- Administrative Tribunals
- Doctrine of Separation of Powers
- Rule of Law

[TURN OVER

2. III. Solve:(Any Two)

12 Marks

- 1) An Income Tax Commissioner holding the office of a Public Servant was found to have wealth and assets disproportionate to his known sources of income. Government Departments and Police are not taking legal action in this matter, inspite of news appearing in electronic as well as newspapers media.
 - a) Can a private individual approach to the Court for initiating an enquiry and for prosecuting such a public servant?
 - b) Whether Public Servant can claim any immunity from prosecution in such a case?
- 2) The Petitioner's electric supply was disconnected on the allegation of theft of energy. Before disconnecting the electric supply no notice was served by the electricity board. This action was challenged by the Petitioner.
 - a) Can the electric supply be disconnected without notice? Explain.
 - b) Is any right violated in the above case, explain?
- 3) Mr. "A" residing in transit camp building allotted by city repairs and reconstruction board since more than 30 years. After such a long time, repairs and reconstruction board yet not giving any alternate accommodation to Mr. "A" on ownership basis.
 - a) What action can Mr. "A" take in the above case? Explain.
 - b) State which legal provisions are applicable in this case with relevant case laws?

सोडवा: (कोणतेही दोन)

१२ गुण

(१)(अ) लोकसेवकाचे पद धारण करणाऱ्या प्राप्तीकर आयुक्तांनी ज्ञात उत्पन्नांच्या स्त्रोतापेक्षा अधिक प्रमाणात संपत्ती व मालमत्ता जमा केल्याचे आढळले. यासंदर्भात इलेक्ट्रॉनिक माध्यमे आणि वर्तमानपत्रांमध्ये बातम्या येऊनही शासकीय आणि पोलीस यंत्रणा यांनी कोणतीही कारवाई केली नाही.

(१) यासंदर्भात एखादी खाजगी व्यक्ती अशा लोकसेवकाविरुद्ध चौकशी करण्यासाठी व फौजदारी खटला दाखल करण्यासाठी न्यायालयाकडे दाद मागू शकते काय ?

(२) अशाप्रकरणात लोकसेवक फौजदारी खटल्यापासून बचाव करण्यासाठी काही उपाययोजना करू शकतो काय ?

(२)(अ) वीज चोरीच्या आरोपाखाली याचिकाकर्त्याचा वीज पुरवठा खंडीत करण्यात आला. वीज पुरवठा खंडीत करण्यापूर्वी वीज वितरण बोर्डाचे याचिकाकर्त्याला कुठलीही पूर्वसचना (Notice) दिली नाही. या कारवाईला याचिकाकर्त्याने आव्हान दिले.

(१) वीज पुरवठा कुठलीही नोटीस न देता खंडीत करता येतो का ? स्पष्ट करा.

(२) वरील प्रकरणामध्ये कुठला हक्क बाधित होत आहे का हे स्पष्ट करा.

(३)(अ) शहर दुरुस्ती आणि पुनर्रचना मंडळाने दिलेल्या संक्रमण शिबिरातील इमारतीमध्ये 'अ' ३० वर्षांहून अधिक काळ वास्तव्य करित आहे. एवढ्या प्रदीर्घ कालावाधीनंतरही दुरुस्ती आणि पुनर्रचना मंडळाने कोणत्याही प्रकारची पर्यायी जागा मालकी तत्त्वावर 'अ' यास दिलेली नाही.

(१) वरील प्रकरणामध्ये 'अ' याने कोणती कृती करावी, स्पष्ट करा.

(२) कोणत्या कायदेशीर तरतुदी वरील प्रकरणामध्ये लागू होतील हे न्यायनिर्णयाच्या आधारे स्पष्ट करा.

[TURN OVER

४. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा: (कोणतीही चार)

४८ गुण

- (अ) प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या करा व सदरहू कायद्याची गरज निर्माण होण्याची कारणे काय ? व त्याचे उगम स्पष्ट करा.
- (ब) " ऑडी अल्टेरम पार्टम " या लॅटिन म्हणीचा अर्थ योग्य त्या न्याय निवाड्याच्या आधारे स्पष्ट करा.
- (क) ' नागरी सेवा ' याची व्याख्या सांगा व नागरी सेवेचे भारतातील स्वरूप आणि वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- (ड) प्रत्यायोजित कायदा (Delegated Legislation) म्हणजे काय ? प्रत्यायोजित कायदे करण्याच्या शक्तीवरील संसदेचे नियंत्रण स्पष्ट करा.
- (ई) सार्वजनिक महामंडळाचे वर्गीकरण करुन त्यावरील नियंत्रण कशाप्रकारे केले जाते, स्पष्ट करा.
- (फ) नुकसान भरपाईसंदर्भात भारतीय सरकारची जबाबदारी स्पष्ट करा.

-----X-----

SEM III LLB
SEM VII BLS

NOV-2012

Administrative Law

AGJ-2nd half (K)-12-41

Con. 9461-12.

(3 Hours)

NM-7887

[Total Marks : 100

Administrative Law (II)

(3 hrs.)

Total Marks 100

1. Answer in short (not more than two sentences) **20 Marks**
- What is primary object of Administrative Law ?
 - What is the doctrine of excessive delegation ?
 - What is difference between limitation and laches ?
 - What is irrelevant consideration ?
 - According to Wade, doctrine of natural, justice, comprises of two fundamental rules, What are they ?
 - What is legal representation ?
 - What is doctrine of Promissory estoppel ?
 - What is pecuniary bias ?
 - Audi alteram Partem means ?
 - What is doctrine of separation of powers ?
2. Write Short Notes (any four) **20 Marks**
- Ridge Vs. Baldwin.
 - Droit administratif.
 - A.K. Kraipak Vs. Union of India .
 - Grounds for exclusion of Natural Justice.
 - Parliamentary control over delegated Legislation.
 - Functions of Civil Service.
3. Solve the following (any two) :- **12 Marks**
- (1) (a) 'A' the owner of mineral development corporation was granted mining licenses for 99 years . But after some correspondence Revenue Ministry issued notification to cancel licenses after 5 years. 'A' had contested Lok Sabha Election against Revenue Minister and Minister had filed criminal case against A.
- Whether action of Revenue Ministry is liable for challenge in court of Law and if yes on which ground ?
 - Which type of bias is applicable in this case ?

[TURN OVER

(2) (a) An international sports event was organized by sports federation at Kolkatta. During the course of conducting various games competition, it was found that sub-standard sports material and equipments were used, the stadiums were not constructed as per the international norms and standards. Media highlighted prominently all these things and allegation of mal-practices, corruption, nepotism etc. were leveled against the sports federation.

(1) Can a citizen of India take up this issue and file a Public Interest Litigation (P.I.L.) in High Court or Supreme Court for conducting an enquiry and action ?

(2) What is the role of judiciary in such matters ?

(3) (a) Section 42 of the Maharashtra Municipal Councils, Nagar Panchyats and Industrial Township Act, 1965 deal with powers of the State Government to decide the questions relating to the disqualifications of Councilors, President, Vice President of Municipal Councils.

The same powers are quasi judiciary in nature and relating to essential policy matter.

However, in most of the cases, these powers are exercised by concerned Secretary, instead of Minister

(1) Whether Secretary is legally empowered to exercise such power and decide the cases of disqualifications ?

(2) Whether such delegation is permissible ?

4 . Answer the following (any four)

48 Marks

(a) Define Administrative Law & discuss its scope and objects.

(b) Critically discuss the Dicey's Doctrine of Rule of Law. Elaborate its application in Indian Constitution.

(c) Explain the principle "Nemo debet esse judex in propria causa" – with leading case Laws.

(d) What is administrative discretion ? Explain the Judicial review over the exercise of discretionary powers ?

(e) Explain Doctrine of Proportionality.

(f) Define Public Interest Litigation and Explain the concept with High Court and Supreme Court Judgements ?

प्रशासकिय कायदा (दोन)

(३ तास)

एकूण गुण १००

(आकलन न झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिकेचा आधार घ्यावा.)

- १ थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळीपेक्षा जास्त नाही) २० गुण
- (अ) प्रशासकिय कायद्याचा प्राथमिक हेतू काय आहे ?
- (ब) " अतिरिक्त प्रत्यायोजना " ची तत्वप्रणाली (Doctrine) काय आहे ?
- (क) " मर्यादा " आणि " दिरंगाई " यामधील फरक काय आहे ?
- (ड) ' विसंगत मोबदला ' म्हणजे काय ?
- (ई) " वेड " च्या म्हणण्याप्रमाणे नैसर्गिक न्यायाच्या सिध्दांतामध्ये दोन मुलभूत नियमांचा समावेश असतो ते काय आहेत ?
- (फ) " कायदेशीर प्रतिनिधीत्व " म्हणजे काय ?
- (ग) ' वचन प्रतिबंध ' चे तत्व काय आहे ?
- (ह) " आर्थिक कल " काय आहे ?
- (आय). " अडी अल्टरम पार्टन " या लॅटिन मॅक्झीमचा अर्थ काय ?
- (जे) सत्ता विभाजनाचा सिध्दांत म्हणजे काय ?
- २ टिपा लिहा (कोणत्याही चार) २० गुण
- (अ) रिज विरुध्द बाल्डविन.
- (ब) " ड्राअेट अँडमिनिस्ट्रेटीफ. "
- (क) ए.के. कृपाक विरुध्द भारतीय संघराज्य.
- (ड) नैसर्गिक न्याय वगळण्याविषयी कारणे.
- (ई) " प्रत्यायोजित कायद्यावर " संसदेचे नियंत्रण.
- (फ) नागरी सेवेची कार्ये.

3 सोडवा (कोणतेही दोन) :-

१२ गुण

(१) (अ) मिनरल डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन या संस्थेचे 'अ' हे मालक असून त्यांना खनिज उत्खननाची ९९ वर्षांची अनुज्ञप्ती मिळालेली आहे. परंतु काही पत्रव्यवहार झाल्यानंतर महसूल मंत्रालयाने अधिसूचना काढून ५ वर्षांनंतर सदर अनुज्ञप्ती रद्द केली. 'अ' यांनी महसूल मंत्री यांचेविरुद्ध लोकसभेची निवडणूक लढवली होती व मंत्र्यांनी 'अ' यांचेविरुद्ध गुन्हेगारी केस दाखल केली होती.

(१) महसूल मंत्रालयाच्या सदर कृतीला न्यायालयात आव्हान दिले जाऊ शकते का ? उत्तर होय असल्यास, कोणत्या मुद्द्यांवर

(२) या प्रकरणात कोणत्या प्रकारचा 'कल' लागू होतो ?

(२) (अ) स्पोर्ट्स फेडरेशन या संस्थेने कलकत्ता येथे आंतरराष्ट्रीय खेळांच्या स्पर्धा, आयोजित केलेल्या होत्या. त्यामध्ये असे निदर्शनास आले की, निकृष्ट दर्जाचे खेळाचे साहित्य व उपकरणे वापरण्यात आली, तसेच आंतरराष्ट्रीय दर्जा व निकषाप्रमाणे स्टेडियम बांधलेले नव्हते. प्रसार माध्यमातून या सर्व गोष्टींना ठळकपणे प्रसिध्दी देण्यात आली होती. तसेच या प्रकरणात भ्रष्टाचार, गैरव्यवहार, वशिलेबाजी इ. बदल स्पोर्ट्स फेडरेशनच्या विरुद्ध आरोप करण्यात आले.

(१) भारतीय नागरिक अशाप्रकारच्या विषयाबाबत जनहित याचिका उच्च न्यायालय दाखल करून चौकशी व कारवाईची मागणी करू शकतो काय ?

(२) अशा प्रकरणात न्यायालयाची भूमिका काय असू शकते ?

(३) अ नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम. १९६५ च्या कलम ४२ अन्वये राज्य शासनाला परिषद सदस्य, अध्यक्ष किंवा उपाध्यक्षांच्या निरहतेच्या प्रश्नासंबंधी निर्णय करण्याचा अधिकार दिलेला आहे.

वरील अधिकार हे न्यायिकवत स्वरूपाचे असून आवश्यक त्या घोरणात्मक बाबीशी संबंधित आहेत. तथापि, सदर अधिकार मंत्र्यांच्या ऐवजी सचिवांकडून वापरलेले जातात.

(१) सचिवांना असे अधिकार कायदेशीरदृष्ट्या वापरता येतील काय ? व निरहतेची प्रकरणे निकालात काढता येतील काय ?

(२) अशा प्रकारचे प्रत्यायोजन अनुज्ञेय आहे काय ?

Con. 9461-NM-7887-12.

5

४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही चार)

४८ गुण

- (अ) " प्रशासकीय कायद्याची " व्याख्या करा व त्याची व्याप्ती व उद्देशाबाबत चर्चा करा.
- (ब) " कायद्याचे राज्य " या ' डायसी ' च्या तत्वाची सुक्ष्म दृष्टीने चर्चा करा.
- (क) " नेमो डिबेट असे ज्युडेक्स इन प्रोप्रीआ सो क्वाजा " हे मॅक्सिम, संबंधित प्रसिद्ध केसेसे च्या आधारे स्पष्ट करा.
- (ड) " प्रशासकीय विवेकबुद्धी " म्हणजे काय ? स्वेच्छाधिकारावर न्यायिक पुनर्विलोकनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ई) ' प्रपोर्शनाॅलिटी ' चे तत्त्व स्पष्ट करा.
- (फ) ' जनहित याचिकेची ' व्याख्या लिहा व सदर संकल्पना सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालयाच्या न्यायनिवाड्याद्वारे स्पष्ट करा.

----X----

- N.B. : (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.

1 Answer in short (not more than two sentences) 20 Marks

- What is the definition of Administrative Law given by "WADE".
- What is "droit administratif"
- According to Dicey, "What is the meaning of the Supremacy of law."
- What are the three organs of Govt. and their functions ?
- What is sub-delegation ?
- What is substantive ultra vires ?
- What is the meaning of Speaking Order ?
- Define ' ombudsman ' ?
- What is the Object of Right to Information Act, 2005 ?
- State any two functions of Union Public Service Commission.

2 Write Short Notes (any four) 20 Marks

- Legitimate expectation.
- Ridge Vs. Baldwin. (1964) A.C.40
- A.K. Kraipak Vs. Union of India. AIR 1970 SC 150
- Lokpal Bill.
- Doctrine of Separation of Powers.
- Administrative Tribunals.

3 Solve the following (any two) :- 12 Marks

- (1) (a) Govt. has given contracts for allotment of certain areas to a number of companies for providing services in tele communication sector on the basis of first-cum-first served. The companies which could not get contracts alleged nepotism, mal-practices and corruption involved in allotments of these contracts by the Minister and Officials of the concerned department. Government Auditors have also made certain observation about huge loss to the ex-chequer due to awarding of such contracts without following the proper process.
 - Can the Govt. award such contracts on the basis of first-cum-first served without going for the process of auction ?
 - Whether judiciary is legally empowered to strike down any policy decision taken by the Government ?
- (2) (a) A Prominent Political Leader holding the Office of a public servant was found to have amassed wealth and assets disproportionate to his known sources of Income. Government Departments and Police are not taking legal action in this matter, inspite of reports appearing in Media.
 - Can a private individual approach to the Court for initiating an enquiry and for prosecuting such a public servant ?
 - Whether Public Servant can be prosecuted from prosecution in such a case ?

- (3) (a) The State Government has appointed Chairman and Members on the Shri Sai baba Sansthan, a Trust, which governs the shrine of Sai baba of Shirdi under the relevant Act.

However, no rules were framed for appointment of Chairman and Members.

- (1) Can such type of appointments are liable to be challenged in High Court as ultra virus to the Act ?
 (2) Whether High Court can strike down such appointments for want of rules ? What is your opinion ?

4 Answer the following (any Four)

48 Marks

- (a) Define Administrative Law ? Discuss its scope and object. What are various reasons for growth.
 (b) What is delegated Legislation ? Explain Judicial control over delegated Legislation.
 (c) Discuss the Dicey's doctrine of Rule of Law with relevant case laws.
 (d) Explain tortuous liability of Govt. in India.
 (e) Classify the Public Corporations & explain the Control of Public Corporations.
 (g) Explain 'Audi alteram Partem Rule.'

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

(आकलन न झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिकेचा आधार घ्यावा.)

9 थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळीपेक्षा जास्त नाही) 20 गुण

- (अ) 'वेड' यांनी दिलेली प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या काय आहे ?
 (ब) डॉईट अॅडनिमिस्ट्रॅटीफची संकल्पना स्पष्ट करा.
 (क) 'डायसी' च्या म्हणण्याप्रमाणे कायद्याची सर्वोच्चता या संकल्पनेचा अर्थ काय आहे ?
 (ड) शासनाची तीन अंगे कोणती ? व त्यांची कार्ये काय आहेत ?
 (ई) दुय्यम प्रत्यायोजिता म्हणजे काय ?
 (फ) मुलतः शक्तीबाह्य म्हणजे काय ?
 (ग) 'स्पीकींग ऑर्डर' या संज्ञेचा अर्थ काय आहे ?
 (ह) ऑब्युड्समन या संज्ञेची व्याख्या काय आहे ?
 (आय) माहितीचा अधिकार, २००५ या कायद्याचा उद्देश काय आहे ?
 (ज) 'संघ लोकसेवा आयोगाचे कोणतीही दोन कार्ये स्पष्ट करा.

2 टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

20 गुण

- (अ) कायदेशीर अपेक्षा.
 (ब) रिज विरुद्ध बाल्डविन.
 (क) ए.के. कृपाक विरुद्ध भारत सरकार.
 (ड) लोकपाल विधेयक.
 (ई) सत्ता विभाजनाचा सिध्दांत.
 (फ) प्रशासकीय न्यायाधिकरण.

3 सोडवा (कोणतेही दोन) :-

१२ गुण

- (१) अ शासनाने विशिष्ट क्षेत्रामध्ये दूरसंचार क्षेत्रात सेवा देण्यासाठी काही विशिष्ट कंपन्यांना "प्रथम आलेल्यांना प्रथम प्राधान्य" या तत्त्वावर कंत्राट दिले. ज्या कंपन्यांना कंत्राट मिळाले नाही, अशा कंपन्यांनी कंत्राट देण्यामध्ये संबंधित विभागाचे मंत्री व अधिकारी यांचेवर वशिलेबाजी, गैरव्यवहार व भ्रष्टाचाराचे आरोप केले. शासकीय लेखा परिक्षकाने देखील या प्रकरणात योग्य त्या कार्यपध्दतीचा अवलंब न केल्यामुळे शासनाच्या तिजोरीस मोठ्या प्रकारचे नुकसान झाले असे अभिप्राय व्यक्त केले.
- (१) लिलावाची प्रक्रिया न अवलंबता, "प्रथम येणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य" या तत्त्वाचा अवलंब करून शासन अशी कंत्राटे देऊ शकते काय ?
- (२) न्यायालयाला शासनाचे कोणताही धोरणात्मक निर्णय रद्द करण्याचा कायदेशीरदृष्ट्या अधिकार आहे का ?
- (२) अ लोकसेवकाचे पद धारण करणाऱ्या एका सुप्रसिध्द राजकीय नेत्याने त्यांच्या ज्ञात उत्पन्नांच्या स्रोतापेक्षा अधिक प्रमाणात संपत्ती व मालमत्ता साठवल्याचे आढळून आले. यासंदर्भात प्रसार माध्यमांमध्ये बातम्या प्रसिध्द होऊनही शासनाच्या संबंधित विभागाने व पोलिसांनी कुठलीही कायदेशीर कारवाई केली नाही.
- (१) अशा लोकसेवकाच्या विरुध्द चौकशी करण्यासाठी व त्याच्याविरुध्द फौजदारी खटला दाखल करण्यासाठी एखादी खाजगी व्यक्ती न्यायालयाकडे दाद मागू शकते काय ?
- (२) अशा प्रकरणात लोकसेवक फौजदारी खटला भरण्यापासून उन्मुक्तीचा दावा करू शकतो काय ?

[TURN OVER

(३) अ श्री साईबाबा संस्थान, विश्वस्त व्यवस्था या शिर्डी येथील पवित्र ठिकाणी असलेल्या श्री साईबाबांच्या समाधीची व्यवस्था पाहण्याचे काम करणाऱ्या विश्वस्त व्यवस्थेवर राज्य शासनाने संबंधित कायदानुसार अध्यक्ष व सदस्यांची नियुक्ती केली. परंतु असे करित असतांना सदरहू अध्यक्ष व सदस्य यांची नियुक्ती करण्यासंदर्भात कुठलेही नियम तयार केलेले नाहीत.

- (१) अशाप्रकारच्या नियुक्त्या कायद्याच्या तरतूदीनुसार नसल्यामुळे त्यांना उच्च न्यायालयात आव्हान देता येऊ शकेल काय ?
- (२) अशाप्रकारच्या नियुक्त्या नियमांच्या अभावी उच्च न्यायालयाला रद्द करता येतील काय ? आपले काय मत आहे ?

४

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही चार)

४८ गुण

- (अ) प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या लिहा. तसेच या कायद्याचे स्वरूप व व्याप्ती विषयी चर्चा करा व त्याच्या विकासाची कारणे द्या.
- (ब) प्रत्यायुक्त कायदे म्हणजे काय ? यावर न्यायालयीन नियंत्रणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (क) " डायसी " च्या " कायद्याचे राज्य " या संकल्पनेची विविध न्याय निवाड्यांच्या आधारे चर्चा करा.
- (ड) अपकृत्याविषयी शासनाची जबाबदारी ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ई) लोकमहामंडळाचे वर्गीकरण करून त्यावरील नियंत्रण कशाप्रकारे केले जाते, हे स्पष्ट करा.
- (फ) ' अँडी अल्टरम पार्टम ' या लॅटिन म्हणीचा अर्थ स्पष्ट करा.

----X----

1. Answer in short (not more than **two** sentences) :-

20

- (a) What is the meaning of 'Welfare State' ?
- (b) What is the definition of Administrative Law given by Ivor Jennings ?
- (c) State any two requisites of a Government contract.
- (d) State Dicey's three postulates of Rule of Law.
- (e) Define Delegated Legislation.
- (f) What is Pecuniary Bias ?
- (g) What is quasi-judicial function ?
- (h) What is the doctrine of ultra-vires ?
- (i) State the different kinds of corporation.
- (j) What is the meaning of "*Solus Populi Est Suprema Lex*" ?

2. Write short notes (any **four**) :-

20

- (a) Doctrine of separation of power.
- (b) Difference between English Administrative Law and Indian Administrative Law.
- (c) Droit Administratif.
- (d) Functions of the Union Public Service Commission.
- (e) Administrative Tribunal.
- (f) "*Delegatus Non Prodest Delegare*".

3. Solve (any **two**) :-

12

- (a) Mr. Ram an Engineer, working in Military Engineering Services was removed by an authority subordinate to that by which he was appointed. Mr. Ram challenged his removal as violation of Article 311 of the constitution.
 - (i) Does the removal amount to violation of right under Article 311 ?
 - (ii) What are the constitutional safeguards under Article 311 ?
- (b) In one case, the petitioner was appointed as an honorary Paediatrician in a District Hospital through selection board. His appointment was suspended because of an interim stay granted by the Lokayukta on a complaint filed before him by one of the candidates for the post. The petitioner filed a writ petition under Article 226 challenging the Lokayukta's action.
 - (i) Explain whether the Lokayukta has jurisdiction to review the appointment.
 - (ii) State on what grounds a Lokayukta can take action under the Maharashtra Lokayukta and Uplokayukta's Act, 1971.
- (c) The Director of Public Instruction refused to include a book for the school syllabus written by Manjula. Manjula, filed for a writ to compel the Director of Public Instruction to include her book in the list of text-books approved for the schools.
 - (i) Explain whether a writ can be issued in this case.
 - (ii) In the above case for which writ can the application be made ?

4. Answer the following (any **four**) :-

48

- (a) Explain the principle of "*Solus Populi Est Suprema Lex*" with reference to Right to information act.
- (b) "Delegates Legislation is a necessary evil." Explain.
- (c) Define Public Interest Litigation. Discuss the role of Indian Supreme Court as a protector of rights through PIL.
- (d) Discuss the characteristics of Administrative Tribunals.
- (e) Discuss the prerogative writs under Article 32 and Article 226 of the Indian Constitution.
- (f) Explain the tortious liability of the Government with relevant case laws.

[TURN OVER

१. धोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळींपेक्षा जास्त नाही) :-

- "कल्याणकारी राज्य" म्हणजे काय ?
- ऐव्हर जेनींग यांनी दिलेली प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या काय आहे ?
- शासकीय करारातील कोणतेही दोन आवश्यक घटक सांगा.
- डायसीच्या "रूल ऑफ लॉ" सिध्दांताचे तीन घटक सांगा.
- प्रत्यायुक्त कायदेमंडळाची व्याख्या लिहा.
- "आर्थिक झोक" (पेक्युनरी बायस) म्हणजे काय ?
- "प्रत्यायुक्त न्यायालयीन कार्य" (क्वासी ज्युडीशियल) म्हणजे काय ?
- "अल्ट्रा व्हायर्स" चे तत्त्व काय आहे ?
- लोकनिगम/महामंडळाचे वेगवेगळे प्रकार लिहा.
- "सोलस पॉप्युली एस्ट सुप्रिमा लेक्स" म्हणजे काय ?

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-

- सत्ता विभाजनाचे सिध्दांत.
- इंग्लिश प्रशासकीय कायदा व भारतीय प्रशासकीय कायद्यांमधील फरक.
- झाअेट अँडमिनीस्ट्रेटीफ.
- केंद्रीय नागरी सेवा समितीचे कार्य.
- प्रशासकीय न्यायालय.
- "डेलीगेटस् नॉन प्रोटेस्ट डेलीगेअर".

३. सोडवा (कोणतेही दोन) :-

- श्रीयुत राम हे अभियांत्रिक असून संरक्षण दलाच्या सेवेत अभियंता म्हणून काम करत होते. त्यांची सदरील कामासाठी निवड वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी केलेली होती. परंतु कनिष्ठ अधिकाऱ्याने त्यांना कामावरून बडतर्फ केले. म्हणून श्रीयुत राम यांनी वरील बडतर्फीला घटनेच्या कलम ३११ च्या उल्लंघनांतर्गत आव्हान केले.
 - वरील बडतर्फीला घटनेच्या कलम ३११ चे अल्लंघन ठरू शकते का ?
 - घटनेच्या कलम ३११ अंतर्गत काय तरतूदी आहेत ?
- एका केसमध्ये, याचिकाकर्त्याची निवड समितीने सन्मानीत (ऑनररी) पदावर बालरोगचिकीत्सक म्हणून जिल्हा रुग्णालयात निवड केली. त्याच्या सदर निवडीबद्दल त्याच पदासाठी इच्छूक असणाऱ्या दुसऱ्या उमेदवाराने तक्रार केल्याने त्याच्या निवडीला लोकायुक्ताने तात्पुरती स्थगिती दिली. त्यामुळे लोकायुक्ताच्या या कारवाईबद्दल याचिकाकर्त्याने घटनेच्या कलम २२६ अंतर्गत याचिका दाखल केली.
 - लोकायुक्तांना सदर निवडी संबंधात कारवाई करण्याचा अधिकार आहे का ? स्पष्ट करा.
 - महाराष्ट्र लोकायुक्त व उप-लोकायुक्त कायदा, १९७१ अंतर्गत कोणत्या कारणांसाठी लोकायुक्त कारवाई करू शकतो ?
- मंजूला यांनी लिहिलेल्या पुस्तकास जन सूचना संचालकाने शांतेय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यास नकार दिला. मंजूला यांनी जन सूचना संचालकाविरुद्ध अभ्यासक्रमातील पुस्तक सूचीमध्ये त्यांचे पुस्तक समाविष्ट करून विद्यालयांसाठी संमत करण्यासाठी याचिका दाखल केली.
 - वरील केसमध्ये याचिका दाखल करता येवू शकते का ? स्पष्ट करा.
 - वरील केसमध्ये कोणत्या याचिकेसाठी अर्ज करता येईल ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही चार) :-

- "सोलस पॉप्युली एस्ट सुप्रिमा लेक्स" हे तत्त्व माहितीच्या अधिकार कायद्यासह स्पष्ट करा.
- "प्रत्यायुक्त कायदेमंडळ आवश्यक पाप आहे". स्पष्ट करा.
- जनहीत याचिकेची व्याख्या लिहा. जनहीत याचिकेद्वारे अधिकारांच्या जोपासणीची भारतीय सर्वोच्च न्यायालयाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रशासकीय न्यायालयाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ३२ व कलम २२६ अंतर्गत वेगवेगळ्या याचिकांवर चर्चा
- शासनाची नुकसान भरपाई कायदा अंतर्गत जबाबदारी संबंधीत केसेसह स्पष्ट करा.

Q. I. Answer in short. (Not more than two sentences)

20 Marks

1. What is the difference between Administrative law and Constitutional law?
2. What is conditional legislation?
3. What is implied Constitutional limit?
4. What do you mean by statutory exclusion of natural justice?
5. State any two grounds of appeal to the Supreme Court from the tribunal.
6. State the grounds on which the Government economic policy can be challenged in the Court.
7. What is constructive Res-Judicata?
8. Which case is followed in India as a precedent for sovereign and non-sovereign functions?
9. What is temporary injunction?
10. Define Ombudsman.

Q. II. Write short notes. (Any Four)

20 Marks

1. Legislative control of delegated legislation.
2. Central Bureau of Investigation.
3. Rule of law.
4. Constitutional safeguards to civil servants.
5. Sources of Administrative law.
6. PIL and judicial activism.

Q. III. Solve (Any Two)

12 Marks

1. The petitioner's electric supply was disconnected on the allegation of theft of energy. Before disconnecting the electric supply no notice was served by the electricity board. This action was challenged by the petitioner.

- (i) Can the electric supply be disconnected without notice? Explain.
- (ii) Is any right violated in the above case, explain?

[TURN OVER

2. The Director of Public Instruction refused to include a book for the school syllabus written by Manjula. Manjula, filed for a writ to compel the Director of Public Instruction to include her book in the list of text-books approved for the schools.

- (i) Explain whether a writ can be issued in this case?
- (ii) In the above case for which writ can the application be made?

3. The Commissioner of Municipality sub-delegated the power to take proceedings against any person charged against certain offences under relevant statute to the Medical Officer. The Medical Officer delegated the power to the Licence Inspector. And the Licence Inspector filed a complaint against the accused.

- (i) In the above case can the complaint be filed by the License Inspector?
- (ii) Is the doctrine of 'delegatus non protest delegare' applicable in the above case?

Q. IV. Answer the following. (Any Four)

48 Marks

1. What is a tribunal? Explain the reasons for the growth of tribunals in India.
2. Explain the maxim 'Nemo debet esse Judex in propria sua causa' with landmark judgments.
3. Explain delegated legislation in the pre-constitutional period and the post-constitutional period with relevant case laws.
4. Discuss the ordinary remedies, apart from the constitutional remedies to control administrative actions in India.
5. Define public corporation and explain the control of public corporation.
6. Define judicial review and explain the Constitutional provisions excluding judicial review.

(मराठी रूपांतर)

१. थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन ओळींपेक्षा जास्त नाही) :-

२०

- (अ) प्रशासकीय कायदा व घटनात्मक कायदा यांमध्ये काय फरक आहे ?
- (ब) अटीयुक्त कायदेमंडळ म्हणजे काय ?
- (क) सुचित घटनेच्या मर्यादा काय आहेत ?
- (ड) नैसर्गिक तत्त्वापासून कायदेशीर वंचितता म्हणजे काय ?
- (इ) विशेष न्यायालयातून (ट्रीब्यूनल) सर्वोच्च न्यायालयात अपील करण्यासाठीची कोणतीही दोन कारणे द्या.
- (फ) शासकीय आर्थिक योजनेस न्यायालयासमोर आव्हान देण्याची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
- (ग) 'कंस्ट्रक्टिव्ह रेसज्युडीकेटा' (Constructive Res-Judicata) म्हणजे काय ?
- (ह) सार्वभौम व असार्वभौम कार्यपध्दतीत मागील दाखला म्हणून कोणती केस अंमलात आणली जाते ?
- (स) "तात्पुरती मनाई" काय आहे ?
- (द) "ऑंबडस्मन" (Ombudsman) ची व्याख्या लिहा.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-

२०

- (अ) प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावर कायदेमंडळाचे वर्चस्व.
- (ब) केंद्रीय चौकशी समिती.
- (क) रूल ऑफ लॉ.
- (ड) नागरी सेवकासाठी घटनात्मक संरक्षण.
- (इ) प्रशासकीय कायदेमंडळाचे उगमस्थान.
- (फ) पी.आय.एल. व न्यायालयीन कार्यक्षमता.

३. सोडवा (कोणतेही दोन) :-

१२

- (अ) वीज चोरीच्या आरोपाखाली याचिकाकर्त्याचा वीज पुरवठा बंद करण्यात आला. वीज पुरवठा बंद करण्यापूर्वी वाजबोडनि याचिकाकर्त्याला कुठलीही पूर्व सूचना दिली नाही. या कार्याला याचिकाकर्त्याने आव्हान दिले.
 - (१) वीज पुरवठा कुठलीही नोटीस न देता थांबवता येतो का ? स्पष्ट करा.
 - (२) वरील केसमध्ये कुठला हक्क अबाधित होत आहे का ? स्पष्ट करा.
- (ब) मंजूळा यांनी लिहीलेल्या पुस्तकास जन सूचना संचालकाने शालेय अभ्यासक्रमात समाविष्ट करण्यास नकार दिला. मंजूळा यांनी जन सूचना संचालकाविरुद्ध अभ्यासक्रमातील पुस्तक सुचिमध्ये त्यांचे पुस्तक समाविष्ट करून विद्यालयांसाठी संमत करण्यासाठी याचिका दाखल केली.
 - (१) वरील केसमध्ये याचिका दाखल करता येवू शकते का ? स्पष्ट करा.
 - (२) वरील केसमध्ये कोणत्या याचिकेसाठी अर्ज करता येईल ?
- (क) संबंधीत कायद्यांतर्गत नगरपालिका आयुक्ताने कुठल्याही व्यक्तीविरुद्ध काही गुन्हांमध्ये कारवाई करणेसाठीचे त्याचे अधिकार वैद्यकीय अधिकाऱ्याला दिले. हे अधिकार वैद्यकीय अधिकाऱ्याने लाइसेन्स इंस्पेक्टरला बहाल केले आणि लाइसेन्स इंस्पेक्टरने आरोपीविरोधात वरील अधिकारांतर्गत फिर्याद दाखल केली.
 - (१) वरील उदाहरणात लाइसेन्स इंस्पेक्टर फिर्याद दाखल करू शकतो का ?
 - (२) वरील उदाहरणात "डेलिगेटस् नॉन प्रोटेस्ट डेलीगेअर" हे तत्त्व लागू होवू शकते का ?

[TURN OVER

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही चार) :-

४८

- (अ) विशेष न्यायालय (ट्रीब्यूनल) म्हणजे काय ? विशेष न्यायालयाच्या वाढीची कारणे स्पष्ट करा.
- (ब) "नेमो डिबेट असे ज्युडेक्स इन-प्रोप्रीआ सो क्वाजा" (Nemo debet esse Judex in propria sua causa) हे मॅक्सिम संबंधीत प्रसिध्द केसबरोबर स्पष्ट करा.
- (क) पूर्व-घटनात्मक काळ व उत्तरार्ध-घटनात्मक काळातील संबंधीत केसेससकट प्रत्यायुक्त कायदेमंडळ स्पष्ट करा.
- (ड) भारतातील प्रशासकीय कार्यावरील घटनात्मक नूकसान भरपाईच्या वर्चस्वाशिवाय सामान्य नूकसान भरपाईवर चर्चा करा.
- (इ) लोकनिगम/महानगरपालिकेची व्याख्या देवून त्यावरील नियंत्रण स्पष्ट करा.
- (फ) न्यायालयीन पुनर्विलोकनची व्याख्या लिहा व न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचे तत्त्व न लागू होण्याच्या घटनात्मक तरतूदी स्पष्ट करा.
